

JAARVERSLAG

2017

AAP

INHOUD

2017 in vogelvlucht 4

Voorwoord Raad van Toezicht 6

Bestuursverslag 7

Organisatie en personeel 18

Strategie 22

Blik op de toekomst 25

Verantwoording Raad van Toezicht 26

Verantwoordingsverklaring 28

Het financieel verslag 31

Samenwerkingstabel 34

Vermogens- en liquiditeitsbeleid 38

Jaarrekening 41

Overige gegevens 69

Exploitatiebegroting 2018 73

Dit jaarverslag is zakelijk en cijfermatig van opzet. Voor meer achtergronden, beeldmateriaal en persoonlijke verhalen over ons werk in 2017 verwijzen wij u graag naar het digitale jaarverslag op onze website www.aap.nl.

Alle dieren op de foto's in dit jaarverslag zijn door AAP opgevangen.

Dit jaarverslag is geprint op FSC-papier

2017 IN VOGELVLUCHT

Dierenwelzijn staat nog altijd sterk onder druk. Veel exotische dieren leiden geen dierwaardig leven en menselijk handelen is daar vaak de oorzaak van. Bij AAP verbeteren wij op een duurzame manier het welzijn van deze uitheemse, niet-gedomesticeerde dieren. Dit lukt ons door praktische opvang te combineren met wetgeving en beleid. Dweilen met de kraan dicht, noemen we dat.

MIJLPALEN VOOR DIERENWELZIJN

Goed nieuws voor wilde dieren in circussen: Schotland, Estland en Italië hebben aangegeven dat ze een verbod op wilde dieren in circussen gaan invoeren. In Spanje, waar voor ons de focus ligt, gaat de voortgang razendsnel: inmiddels hebben 450 gemeenten verklaard geen nieuwe vergunningen meer uit te geven voor circussen met wilde dieren. Daarnaast hebben vier Spaanse regio's in 2017 het gebruik van wilde dieren in circussen in z'n geheel verboden.

In Europa is er steeds meer steun voor de Positieflijst. Er is een groeiend aantal landen en regio's dat de Positieflijst overweegt als oplossing voor de vele problemen die ontstaan door de handel in exotische huisdieren. [Zie pagina 9](#)

EEN NIEUW THUIS

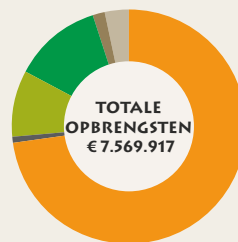
De meeste dieren blijven slechts tijdelijk bij AAP. We zoeken een permanent thuis voor ze, waardoor er weer plek vrijkomt voor dieren die onze hulp hard nodig hebben. In 2017 werden er in totaal 113 dieren herplaatst. Op 31 december 2017 verbleven in totaal 592 dieren bij 96 verschillende herplaatspartners wereldwijd. Zo is wasbeer Famous, die met een vrachtschip uit New York in Nederland terecht kwam, na tijdelijke opvang bij AAP naar Diergaarde Blijdorp in Rotterdam verhuisd. [Zie pagina 13](#)

ONZE ACHTERBAN

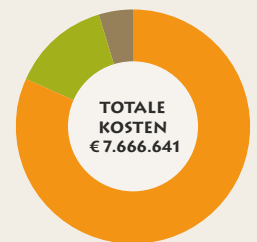
Air Miles-spaarders: 108.472

Donateurs: 56.924

[Zie pagina 13](#)

■ Particulieren	€ 5.510.300
■ Bedrijven	€ 76.269
■ Loterijorganisaties	€ 690.776
■ Subsidies van overheden	€ 924.023
■ Andere organisaties zonder winststreven	€ 126.279
■ Overige	€ 242.270

■ Besteed aan doelstellingen	€ 6.278.052
■ Wervingskosten	€ 1.035.720
■ Beheer en administratie	€ 352.870

GERED

AAP heeft in 2017 in totaal 136 dieren opgevangen, 6 van die dieren kwamen terug van hun herplaatsadres.

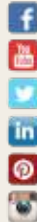
	1 chimpansee
	20 grote katachtigen
	71 overige primaten
	38 overige zoogdieren

[Zie pagina 10](#)

TAKE CARE

In 2017 werden in totaal 480 dieren verzorgd, onder wie knevelmeerkat Sulley en dwergmeerkat Boo (Boo staat op de voorkant van dit jaarverslag). Deze twee jonge dieren zijn in Afrika gedrogeerd, in een koffer gestopt en na een urenlange vliegreis aangetroffen op het vliegveld van Alicante, Spanje. Ze waren compleet van de wereld, totaal versuft. De autoriteiten hadden Sulley al opgegeven, maar Sulley en Boo zijn er allebei weer bovenop gekomen! Meer informatie over het aantal dieren bij AAP vindt u op [pagina 10](#)

ONLINE

Onze belangrijkste social mediakanalen zijn Facebook, Twitter, Instagram en Youtube. Met name ons YouTube-kanaal heeft in 2017 een grote vlucht genomen. Dit komt door de vlogs van chimpansee Marria, te volgen via www.youtube.com/aapvlogt. [Zie pagina 16](#)

ONDERTUSSEN IN PRIMADOMUS...

De opvang voor grote katachtigen in Primadomus werd in mei 2015 geopend. Aan het eind van 2017 verzorgden we 15 leeuwen, 11 tijgers en 4 luipaarden. Na nog geen 3 jaar open te zijn voor opvang, is de faciliteit vol. Naast grote katachtigen, verzorgen we ook chimpansees en andere primaten in Primadomus. [Zie pagina 10 en 13](#)

IN DE MEDIA

In 2017 is AAP geregeld in het nieuws geweest. Veruit de meeste aandacht ging naar chimpansee Marria. Zij leefde dertien jaar lang bij een Portugees gezin in huis en was compleet vermenselijkt. Bij AAP leert ze stapje voor stapje hoe het is om weer een echte chimpansee te zijn. [Zie pagina 12 en 16](#)

VOORWOORD RAAD VAN TOEZICHT

AAP heeft een duidelijke richting gekozen om impact te genereren: we lossen niet alleen het praktische deel van de problematiek op als het gaat om welzijnsaantasting van uitheemse dieren, maar we zijn ook bereid de oorzaken aan te pakken die aan de problemen ten grondslag liggen. Wetgevingstrajecten in binnen- en buitenland, zoals de positieflijst en het verbod op het gebruik van wilde dieren in entertainment, zijn daarvan sprekende voorbeelden die ook in EU-verband effect zullen hebben.

Primadomus, onze vestiging in Spanje, speelt een belangrijke rol in dit internationale denken en in de successen van de afgelopen jaren. In 2016 werd in Primadomus het verblijf voor grote katten officieel geopend door de voormalig koningin van Spanje, om zo de rol van AAP te onderstrepen bij het tot stand brengen van een verbod op wilde dieren in het circus. Eind 2017 was dit verblijf door het maximaal geplande aantal dieren bewoond. Ook de opvang van primaten in Primadomus is van belang. Hiermee kan AAP uitstekend haar rol nemen in het project 'Born to be Wild': een omvangrijk project ter bescherming van de berberaap, waarvoor AAP begin 2017 een bijdrage van maar liefst € 1,3 miljoen van de Nationale Postcode Loterij heeft ontvangen. Primadomus draait dus op volle toeren en daarmee heeft AAP inmiddels ook in Spanje een stevige positie verworven.

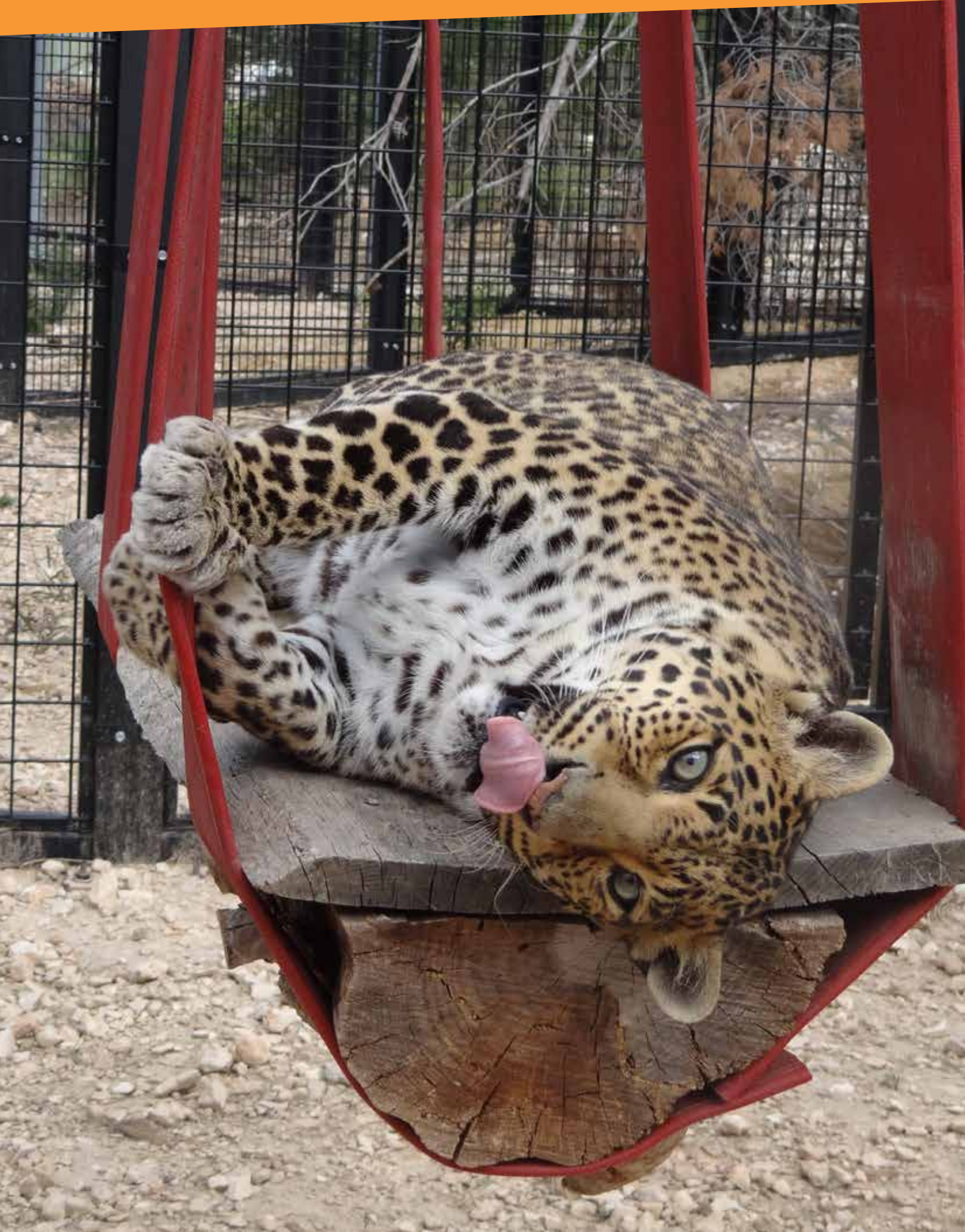
De breed gevoerde discussie binnen de sector over impact en het maximaliseren daarvan, blijft ook binnen AAP een punt van aandacht. Wat is precies de rol van AAP te midden van zoveel andere organisaties? Hoe zetten we ons het meest effectief in voor onze missie? Hoe zetten we de bijdrage van het publiek het meest doelmatig in voor onze doelstellingen? En: waarom dragen sponsors en donateurs ons zo'n warm hart toe? Bij AAP zijn wij ons tegelijkertijd ten volle bewust van de verantwoording die we moeten afleggen aan de mensen die ons steunen. We hopen dat dit jaarverslag daaraan bijdraagt.

Vanuit datzelfde perspectief zet de Raad van Toezicht zich in voor AAP, als klankbord, werkgever en als intern toezichthouder. Eind 2017 besloot onze voorzitter Leen Zevenbergen zich niet opnieuw kandidaat te stellen voor een derde termijn. De organisatie bedankt hem zeer voor de grote rol die hij gespeeld heeft in de afgelopen zes jaar en voor de energieke manier waarop hij de Raad van Toezicht van AAP heeft geleid. In 2018 zal een opvolger aantreden. Tot dan zal ondergetekende de rol van voorzitter waarnemen.

Almere, 22 maart 2018

Monique de Vries, vice-voorzitter

BESTUURSVERSLAG

ONZE WERKWIJZE

Voorkomen is beter dan genezen. Dit principe vat de werkwijze van AAP perfect samen. De meerwaarde van de organisatie zit hem in de koppeling tussen praktische hulp aan dieren (in nood) en het preventieve meer beleidsmatig gerichte werk van Wetgeving & Beleid. Ook in 2017 bleek deze werkwijze zijn vruchten af te werpen. In binnen- en buitenland schoof AAP aan om mee te praten over wet- en regelgeving. Onze kennis over eerder doorlopen wetgevingstrajecten maakt dat we constructief kunnen meedenken en adviseren en de praktische kant van ons werk geeft ons inzicht in de omvang en aard van de dierenwelzijnsproblematiek.

EXTERNE ANALYSE

In ons internationale werkveld zien we dat de maatschappelijke en politieke bereidheid om dierenwelzijn te agenderen, toeneemt. Daarbij is het brede publiek een relatief stabiele en krachtiger wordende factor. Desondanks blijven politieke processen qua inhoud en doorlooptijd onvoorspelbaar – in positief en negatief opzicht. Onze uitdaging daarin is om snel afwegingen te maken en op de juiste momenten kansen te grijpen die zich voordoen.

De onderscheidende kracht van AAP ligt in de combina-

tie van theorie en praktijk. Dat maakt dat AAP goed kan samenwerken met een groot aantal collega-organisaties in binnen- en buitenland. Wel is waarneembaar dat de methode van AAP meer en meer gekopieerd wordt, vooral nog ziet AAP dat eerder als een positieve factor dan als een bedreiging. Op langere termijn kan dat het onderscheidend karakter wellicht aantasten.

De non-profitsector ziet zich voor een grote uitdaging gesteld, omdat de moderne burger zich minder makkelijk bindt aan een goed doel. Dat is een uitdaging voor fondsenwerfers, die gewend zijn langdurige relaties op te bouwen. Een goede relatie met een breed publiek blijft desondanks minstens zo belangrijk, al vormt het een grotere uitdaging om dit voor elkaar te krijgen. AAP houdt in haar plannen daarom in toenemende mate rekening met de mobiele burger en doet haar uiterste best deze relatie goed te houden.

GELEERDE LESSEN

- Het voornaamste doel van ons werk in het kader van wetgeving en beleid is te zorgen voor een wettelijke verankering van het welzijn van uitheemse, niet-gedomesticeerde dieren. Op dat vlak hebben we in korte tijd mooie resultaten behaald, maar we zien juist in het werk met de kleinere lidstaten dat deze successen vaak sterk afhankelijk zijn van één of enkele personen. Dat maakt de kwetsbaarheid groot en we zullen dus zorg moeten dragen voor breder draagvlak in dergelijke landen. Tegelijkertijd zien we steeds duidelijker dat onze impact uiteindelijk sterk zal afhangen van wat er gebeurt in de grotere Europese lidstaten, ofschoon daar meer inspanningen nodig zijn om verandering teweeg te brengen. Iets dat we in 2017 in ons Lange Termijn Plan hebben meegenomen.
- Met het verbreden van ons werk en het daarmee vergroten van onze impact, merken wij dat de complexiteit van de relatie met (internationale) stakeholders toeneemt. De delen van het werk van AAP waarmee verschillende stakeholdergroepen in aanraking komen verschillen in perspectief en inhoud. De organisatie kan vanuit twee uiterste perspectieven worden bekeken: Wetgeving & Beleid en Opvang & Rehabilitatie. En alhoewel de kernboodschap (versterking door het samenbrengen van de twee activiteiten) gelijk is, kennen beide op zich een andere nuancering, nadruk en specifieke groep met stakeholders. Dit leidt tot belangrijke afwegingen in onze communicatiematrix en (interne) besluitvorming in samenwerkingen.
- Vorig jaar schreven wij al dat onze inspanningen om met de Spaanse overheid samen op te trekken (om dieren te redden én wet- en regelgeving te verbeteren) dermate succesvol is dat onze hulp veel vaker wordt ingeroepen dan we kunnen honoreren. Dit probleem blijft onveranderd groot: een tekort aan opvangcapaciteit in Europa remt de mogelijkheid tot het maken van belangrijke stappen voor het dierenwelzijn. Hetgeen verder wordt versterkt door nieuwe

of verschillend toegepaste wet- en regelgeving. De schaarste aan opvangcapaciteit maakt dat wij steeds duidelijkere criteria moeten aanhouden om juist die gevallen aan te pakken waar we maximale impact kunnen genereren. Om het momentum van bereidheid voor het implementeren van adequate wet- en regelgeving niet te verliezen, gaan wij dit probleem samen met onze Europese collega-organisaties binnen EARS in 2018 actief agenderen.

- In de afgelopen jaren heeft AAP veel ingezet op vormen van samenwerking. Deels gaat dat om samenwerkingen waarin AAP een belangrijke sturende rol heeft (AAP&Co) en in andere gevallen om vormen waarbij AAP vooral een financierende rol heeft (Co&AAP). Op beide vlakken zien we grote successen en worden we gevoed met het idee dat daar nog veel te winnen is. Vorig jaar noemden we al het succes van InfoCircos in Spanje en het Lilongwe Wildlife Center in Malawi. Dit jaar zijn we met IFAW de samenwerking aangegaan in het project 'Born to be Wild'. Hun kennis is van grote toegevoegde waarde om, met name in Marokko, belangrijke stappen te zetten voor de bescherming van berberapen (zie inzet op pagina 15).
- De economie herstelt langzaam, maar fondsenwerving laat voor AAP nog onvoldoende tekenen van herstel zien. Om die reden zetten we in op een breed publiek (laagdrempelige werving middels recycling-producten) en zoeken we tegelijkertijd projectmatige financiering voor onderdelen van ons werk. In 2017 hebben we met het project Born to be Wild op

het tweede punt een mooi succes geboekt. Voor het brede publiek blijft een praktisch dilemma ons hinderen: de publieke aandacht voor AAP (free publicity). Voor de individuele dieren met naam en toenaam is voldoende aandacht en wordt AAP gezien als logische afzender, maar voor de successen in het kader van Wetgeving & Beleid is minder aandacht en lijkt AAP een minder logische afzender.

TERUGBLIK PER AFDELING

AAP is een ambitieuze organisatie die de lat graag hoog legt voor zichzelf. Gedurende het jaar komen altijd onverwachte kansen voorbij waar AAP gebruik van wil en moet maken. Gevolg is dat dan de prioriteiten opnieuw bekeken en herzien moeten worden om zo ruimte te creëren. Dat was in 2017 niet anders.

WETGEVING EN BELEID

Positieflijst

Er is in Europa steeds meer steun voor de Positieflijst. In januari publiceerde het Europees Parlement een nieuwe studie over Europees dierenwelzijnsbeleid en wetgeving waarin het systeem van de Positieflijst wordt ondersteund. In februari was AAP gastheer bij de conferentie 'Think Positive', samen met de Maltese voorzitter van de Raad van de EU, de European Parliament Intergroup on Animal Welfare and Conservation en Eurogroup for Animals. De Europese Commissie maakte van deze gelegenheid gebruik om voor de eerste keer officieel te verklaren dat Positieflijsten inderdaad legitieme voorwaarden bevatten voor het houden van en handelen in

exotische huisdieren. Een welkome verklaring voor het groeiend aantal landen en regio's dat de positieflijst overweegt als oplossing voor de vele problemen die ontstaan door de handel in exotische huisdieren.

Dit succes werd in juni wat getemperd door opnieuw een vertraging in het definitief publiceren van de Positieflijst voor zoogdieren in Nederland. Een grote teleurstelling. We blijven duidelijk maken dat elke vertraging negatieve gevolgen heeft voor dierenwelzijn in Nederland en ver daarbuiten. Goed nieuws was er dan wel weer toen in oktober het nieuwe coalitieakkoord bekend werd gemaakt: de regeringspartijen hebben de voortgang van de Positieflijst opgenomen in hun zeer beperkte lijstje van prioriteiten op het gebied van dierenwelzijn.

Tenslotte hebben AAP en de Eurogroup for Animals opdracht gegeven voor een juridisch rapport. Het rapport bevat een veelbelovend overzicht van kansen en risico's met betrekking tot het invoeren van de Positieflijst op Europees niveau; ons ultieme doel. Het rapport is een belangrijke stap in onze lange termijnstrategie.

Wilde dieren in entertainment

Als het gaat om dit onderwerp, was 2017 een fantastisch jaar. Schotland, Estland en – verrassend genoeg – Italië hebben aangegeven dat ze een verbod op wilde dieren in circussen gaan invoeren. In Spanje, waar dit onderwerp één van onze prioriteiten is, ging de voortgang razendsnel: inmiddels hebben 450 gemeenten verklaard geen nieuwe vergunningen meer uit te geven voor circussen met wilde dieren en 4 nieuwe, autonome regio's hebben wilde dieren in circussen in z'n geheel verboden. Drie circussen besloten vrijwillig te stoppen met het gebruik van wilde dieren. Hun dieren zijn overdragen aan Primadomus.

Illegale handel

"Opvangcentra zoals AAP maken onderdeel uit van de frontlinie in het wereldwijde gevecht tegen de illegale handel in wilde dieren". Dat zei John Scanlon, de inmiddels afgetreden secretaris-generaal van CITES (Convention on the International Trade in Endangered Species), toen hij samen met voormalig Staatssecretaris Martijn van Dam van Economische Zaken in maart een bezoek bracht aan AAP. Hij benadrukte het belang van ons werk: niet alleen voor de individuele dieren die we redden en opvangen, maar ook voor overkoepelende onderwerpen die te maken hebben met het behoud van de biodiversiteit. AAP werkt nauw samen met collega-organisaties om meer aandacht en steun te creëren voor opvangcentra. Want alleen met geschikte opvangcentra kunnen autoriteiten de wet handhaven.

OPVANG, REHABILITATIE EN HERPLAATSING

Opvangaanvragen

In totaal werd in 2017 vanuit heel Europa voor 701 dieren opvang aangevraagd: 102 grote katachtigen, 9 chimpansees, 268 primaten, 132 middelgrote zoogdieren, 149 kleine zoogdieren en 41 overige zoogdieren.

In de categorie grote katten waren de meeste opvangaanvragen voor tijgers (48) leeuwen (45) en luipaarden (8). Bij de primaten waren de meeste opvangaanvragen voor klauwaapjes (92), berberapen (37) en Java-ape (24). Bij (middel)grote zoogdieren staan wasberen (36), mara's (13) en (zilver)vossen (11) bovenaan. Terwijl bij de kleine zoogdieren vooral opvang werd aangevraagd voor degoes (100), vleermuizen (17) en diverse soorten uitheemse eekhoorns (9).

De aanvragen voor primaten kwamen voornamelijk uit Spanje (115 dieren), Frankrijk (55) en Nederland (21). De aanvragen voor grote katten kwamen voornamelijk uit Spanje (31), Frankrijk (22) en Italië (11). Voor de overige zoogdieren (grotere en kleine) kwamen de meeste aanvragen uit Nederland (144), Polen (71) en Duitsland (35).

In Nederland werd vooral opvang aangevraagd voor dieren van particulieren (130) en werden 16 dieren aangemeld als 'gevonden'. Er werden dit jaar 10 inbeslaggenomen dieren aangemeld uit Nederland. Vanuit Spanje werd er voor 179 dieren opvang aangevraagd, 71 dieren hiervan waren inbeslagnames of moesten nog in beslag genomen worden.

Opvang

In 2017 heeft AAP 136 dieren opgevangen, 6 daarvan kwamen terug van hun herplaatsadres. Door een lage uitstroom is het totaal lager dan in 2016 (193). Dit jaar werden 20 grote katachtigen, 1 chimpansee, 71 overige primaten en 38 overige zoogdieren opgevangen. Hiervan werden alle grote katachtigen, 27 primaten en 5 zoogdieren in Primadomus geplaatst, de rest in Almere.

Rehabilitatie

In 2017 heeft het diervverzorgende team gedurende het jaar zo'n 480 dieren verzorgd, dat zijn evenveel dieren als in 2016. Op 31 december 2017 waren er 471 dieren in de opvang bij AAP: 54 chimpansees, 317 overige primaten, 30 grote katachtigen en 70 overige zoogdieren. Hiervan werden 131 dieren verzorgd in Primadomus.

In mei 2015 zijn we begonnen met het opvangen van grote katachtigen in Primadomus. Op 31 december 2017 verzorgden we 15 leeuwen, 11 tijgers en 4 luipaarden. Na nog geen 3 jaar open te zijn voor opvang, is de faci-

CHIMPANSEE MARRIA LEEFDE DERTIEN JAAR BIJ MENSEN IN HUIS

Eind februari 2017 kregen we bericht van de Portugese autoriteiten. Of we met spoed een chimpansee konden opvangen. Het ging om chimpansee Marria. Zij is als baby uit het wild geroofd in het Afrikaanse Guinee-Bissau en daarna bij een Portugees gezin terechtgekomen. Marria leefde daar al dertien jaar en deed alles samen met het gezin: eten, slapen, douchen en tv kijken. Al die jaren zag ze nooit een soortgenoot... De laatste periode zat Marria ook nog eens opgesloten in een kale garage, omdat ze begon te bijten.

In Almere kan Marria stapje voor stapje leren om écht als chimpansee te leven. In het begin hebben we haar geleidelijk laten wennen aan chimpansee-eten en chimpansee-verrijking. Zo gaven we haar eerst menselijk speelgoed waar ze aan gewend was, zoals tijdschriften, duplo, krijtjes en een babypopje. Maar stukje bij beetje speelde ze steeds meer met chimpanseeverrijking, zoals de 'frisbee-toren' en de 'magic cube'. Door onderdelen te bewegen kan een dier dan bijvoorbeeld zonnebloempitjes of een pelpinda vinden.

Eind oktober was het tijd voor een belangrijke, nieuwe stap: kennismaken met een soortgenoot. De keuze is speciaal gevallen op chimpanseeman Sony. Hij heeft alle geduld van de wereld, maar is wel duidelijk. Dat is precies wat Marria nodig heeft. De ontmoeting tussen Marria en Sony verliep mooier dan we durfden dromen. Ze liepen meteen achter elkaar aan (echt chimpansee-spel), omhelsden elkaar en Marria werd uitgebreid door Sony gevlooid. De ontmoeting van Sony was voor Marria echt 'thuiskomen'. De ontwikkelingen van Marria zijn te lezen en te zien op www.aap.nl/marrias-reis en www.aap.nl/aapvlgt.

liteit vol. Echter stonden er op 31 december 2017 maar liefst 43 grote katten (tijgers, leeuwen en luipaarden) op de wachtlijst om direct gered te worden.

Helaas zijn er in 2017 ook dieren overleden. Dit jaar betrof dit vooral dieren die in een zeer slechte conditie binnenkwamen, dood geboren werden of zeer oude dieren. Het ging om 18 primaten (inclusief 1 chimpansee) en 23 overige zoogdieren (inclusief 1 tijger en 3 leeuwen).

Ondanks een strikt anticonceptiebeleid werden er toch 5 primaten geboren (4 ringstaartmaki's en 1 berberaap). De meeste moeders waren zwanger bij binnenkomst.

Herplaatsing

In 2017 werd voor 113 dieren een nieuw onderkomen gevonden bij partnerorganisaties in binnen- en buitenland. 5 dieren gingen weer terug naar de oorspronkelijke eigenaar.

Op 31 december 2017 verbleven er in totaal 592 AAP-dieren bij 96 verschillende herplaatspartners wereldwijd.

Vogels

De opvang van vogels betrof een tijdelijke activiteit die per september 2017 na een nieuwe aanbesteding door de overheid weer is overgenomen door collega-organisaties.

In 2017 werd er voor 1.121 in beslag genomen vogels opname gevraagd. 549 vogels konden we opnemen, de andere dieren zijn bij collega-organisaties ondergebracht. Na hun wettelijk verplichte quarantainetijd zijn 480 vogels door de overheid elders ondergebracht, 1 is terug naar de eigenaar gegaan. 69 vogels overleden in de quarantaineperiode of bleken bij aankomst al te zijn overleden.

PRIMADOMUS

De groeiende belangstelling voor Primadomus loopt in lijn met de grote stappen die we in Spanje maken. In 2017 hebben we ons verder gericht op het vergroten

van landelijke naamsbekendheid. Het doel daarvan is om over een aantal jaar te bekijken of het opnieuw opstarten van fondsenwerving tot betere resultaten kan leiden. In 2017 hebben we communicatie vooral ingezet om mensen meer de noodzaak van ons werk te laten inzien. Dit sluit aan bij onze activiteiten op politiek gebied en bij de samenwerking met de autoriteiten.

Het uitleggen van (de noodzaak van) ons werk doen we met name via social media. Maar ook in 2017 hebben we weer betaalde rondleidingen gegeven; in totaal hebben we 2.917 bezoekers mogen verwelkomen. De directe positieve reacties die wij tijdens de rondleidingen krijgen, blijven ons beeld versterken dat we met onze aanwezigheid óók in Spanje het verschil kunnen maken op het gebied van dierenwelzijn.

Door de verdere invulling van de organisatorische integratie van de teams in Primadomus en Almere is de afstemming en daarmee de efficiëntie verder vergroot. Met name voor de belangrijkste activiteiten Opvang & Rehabilitatie en Wetgeving & Beleid leidt dat tot positieve resultaten.

FONDSENWERVING

Ook het afgelopen jaar is er veel aandacht voor de donateurs geweest. Het totaal aantal donateurs is helaas wederom gedaald. Daarentegen zien we dat de donateurs meer bereid zijn een langere verbintenis met ons aan te gaan. Bijvoorbeeld door middel van het adoptieprogramma of periodieke schenkingen. Mede hierdoor zijn de begrote inkomsten nagenoeg gerealiseerd. De inkomsten uit nalatenschappen zijn hoger uitgekomen dan begroot en ook dit jaar mochten we weer een mooie bijdrage van de NPL in ontvangst nemen.

Resultaat	Doel	Vershil
€ 6.403.624	€ 6.218.896	3,0%

	RESULTAAT	DOEL	VERSCHIL
Aantal Air Miles-spaarders	108.472	113.652	-4,8%
Aantal donateurs	56.924	56.439	0,9%
Gemiddelde jaarbijdrage	€ 57,21	€ 58,00	-1,4%
Uitstroom % donateurs	15,8%	15,0%	5,3%
Nalatenschappen & legaten	€ 2.040.778	€ 1.736.000	17,6%
Recycleproducten	€ 439.345	€ 510.000	-13,9%

Gedurende het jaar stond de fondsenwerving voornamelijk in het teken van het inzamelen voor chimpansee Marria. Naar aanleiding van de campagne die onder meer te zien was in abri's en veel online aanwezigheid had, werden mensen opgeroepen in te zamelen voor Marria. Veel mensen gaven hier gehoor aan en vroegen een inzamelzakje aan om hun mobiel of cartridge te recyclen.

De verschillende kanalen van inzamelen worden nog goed benut door onze achterban. Naast het bekende inzamelen van mobieltjes en cartridges via de inzamelpunten, is er gekeken naar mogelijkheden om met scholen een inzamelprogramma op te zetten. Hiervoor zijn een aantal lokale pilots opgezet in samenwerking met kinderboekenschrijfster Janneke Schotveld. In 2018 verwachten wij dit programma verder uit te rollen.

Onze donateurs nemen een belangrijke plaats in binnen AAP. Ook dit jaar zijn er weer donateurdagen georganiseerd waarbij we de donateurs op het terrein hebben ontvangen, hen konden betrekken bij ons werk en hen hebben laten zien hoe het met de dieren bij AAP gaat. Naast de persoonlijke ontmoetingen, houden we onze donateurs op de hoogte van de ontwikkelingen via ons kwartaalblad de Apenote. Vier keer per jaar ontvangen onze donateurs dit blad waarin al het nieuws over onze dieren te lezen is. In december van het jaar verscheen nummer 100 en hierdoor hebben we onze donateurs een mooie terugblik op de afgelopen jaren kunnen bieden.

Nationale Postcode Loterij

- AAP ontvangt jaarlijks steun van de Nationale Postcode Loterij in de vorm van een vrij te besteden bijdrage van € 500.000. De Nationale Postcode Loterij is daarmee één van de belangrijkste partners van AAP.
- In 2017 ontvingen wij een prachtige extra bijdrage van € 1.335.000 voor het project Born to be Wild (zie pagina 15).
- Zichtbaarheid van AAP werd door de Nationale Postcode Loterij mogelijk gemaakt in Koffietijd en RTL Live op RTL4 en in de eigen middelen van de loterij.

Klachtenafhandeling

Klachten worden vastgelegd in het klachtenregister, zoals vereist door het CBF en conform eigen regels. In 2017 ontvingen we slechts acht klachten. Voornamelijk gingen deze klachten over het feit dat mensen liever geen fondsenwervende post ontvangen en niet gebeld willen worden met fondsenwervende verzoeken.

CBF

AAP streeft ernaar haar CBF-kostenpercentage laag te houden. Voor 2017 is het percentage wervingskosten uitgekomen op 14,1%. Dat het percentage dit jaar zo laag is, komt door zorgvuldige uitgaven in combinatie met hogere inkomsten dan we verwacht hadden.

BORN TO BE WILD

In 2016 hebben we een project ingediend bij de Nationale Postcode Loterij waarmee we een (laatste) belangrijke stap willen zetten in het terugdringen van illegale handel in berberapen. Deze dieren worden in hun welzijn aangetast doordat ze in (Europese) huishoudens terechtkomen én de wilde populatie wordt bedreigd door de stroperij. Het project Born to be Wild beoogt het tij definitief te keren. Het is een combinatie van een versterkte handhaving in Noord-Afrika en Europa (en het faciliteren van inbeslagnames door het bieden van opvangcapaciteit) en het probleem bij de wortels aanpakken. Dit onder meer door het verkleinen van de kans op stroperij door de inzet van Community Scouts in het leefgebied van de berberaap, door voorlichting te geven aan de lokale bevolking en toeristen en door de natuurlijke leefomgeving van de berberaap te beschermen en te herstellen.

Begin 2017 werden wij blij verrast met de uiteindelijke toekenning van de projectbijdrage door de Nationale Postcode Loterij. Samen met het International Fund for Animal Welfare (IFAW) zijn wij in het voorjaar gestart met de eerste activiteiten en vooral met de voorbereidingen voor het op volle kracht inzetten van de activiteiten in 2018.

Wat we o.a. hebben bereikt in 2017:

- het opzetten van een noodzakelijke juridische entiteit (door IFAW) in Marokko
- het informeel inzetten van de eerste Community Scouts in Ifrane National Parc
- het uitvoeren van handhavingstrainingen in Marokko
- het uitvoeren van handhavingstrainingen in Spanje
- het opzetten van een meetsysteem om het effect van Born to be Wild te meten
- het opvangen van 15 berberapen

In 2018 worden bovengenoemde activiteiten verder uitgebreid en richten wij ons op het tweede deel van het project: de duurzame borging van de bescherming van de berberaap in Marokko. Meer informatie kunt u lezen op www.aap.nl/borntobewild.

COMMUNICATIE

Communicatie wil de bekendheid van AAP in Europa verder vergroten. Dat doen we met een actief communicatiebeleid in Spanje en Nederland. In de rest van Europa zijn de inspanningen van AAP vooral gericht op het aanpassen van wetgeving om op die manier de doelstellingen te realiseren. Alle communicatieactiviteiten doen we in nauwe samenwerking met Wetgeving & Beleid en Fondsenwerving.

Behalve naamsbekendheid, is ook de juiste merkbeleving en aandacht voor de corporate story van AAP essentieel voor een breed draagvlak voor onze activiteiten. Onze kernwaarden (toegewijd, inventief en toegankelijk) zijn daarbij een uitgangspunt.

De kanalen die AAP inzet om te communiceren met donateurs, publiek en andere belangrijke stakeholders zijn zeer divers. Door de nieuwe online mogelijkheden worden we daarbij steeds minder afhankelijk van de traditionele media en zijn we in staat om onze unieke

content actief over het voetlicht te brengen. Naar verwachting zullen die mogelijkheden de komende jaren alleen maar toenemen.

Free publicity

Het nieuws over AAP werd in 2017 vooral bepaald door chimpansee Marria (zie pagina 12). Het verhaal van Marria en de bijbehorende beelden raakten bij velen een gevoelige snaar. De ontwikkelingen die Marria vervolgens bij AAP doormaakte, waren te volgen via een tweewekelijkse vlog. Dit zorgde voor extra publiciteit, met als hoogtepunt: de samenvoeging met de andere chimpansee, Sony. De aankondiging dat men daar live getuige van kon zijn bracht veel pers op de been. Maar liefst zeven cameraploegen registreerden het moment dat de twee chimpansees elkaar letterlijk om de hals vielen. Tientallen journalisten deden daar op tv, radio en in kranten vervolgens verslag van. Met als hoogtepunt een optreden van directeur David van Genneep

en gedragsbiologe Godelieve Kranendonk in RTL Late Night. Het verhaal over Marria was goed voor meer dan de helft van alle publicaties over AAP in 2017 en 60% van het bereik. In bijna een derde van al deze publicaties werd verwezen naar de vlog of werd het beeld van de vlog gebruikt. Ook kwam er met de inzet van de vlogs meer aandacht voor het werk van de diervverzorgers en onze gedragsbioloog. De AAP-boodschap is op die manier breder geworden en richt zich nu ook op het verhaal na een redding.

In Spanje was er veel media-aandacht voor acht circUSDieren die door Circus Wonderland werden overgedragen aan Primadomus. Wonderland besloot als een van de eerste grote circussen in Spanje niet langer meer met wilde dieren te werken en zette daarmee de toon. Het circus droeg zeven tijgers en een leeuw over aan AAP.

In 2017 zijn we met een nieuw intern communicatiekanaal gestart: Yammer. Dit maakt het delen van

informatie en de interactie tussen ons teams in Almere en Spanje en met onze vele vrijwilligers een stuk eenvoudiger.

Online

Om online interessant en actief te zijn en te blijven, zijn we steeds op zoek naar nieuwe en aansprekende verhalen. Ook kleinere stappen in een verhaal, zoals de eerder benoemde vlogs van chimpansee Marria, doen het goed. Het bezoek aan onze website en Facebook lijkt te stabiliseren, maar het gebruik van Twitter, Instagram en vooral YouTube (met een stijging van 78% door de vlogs van Marria) neemt een grote vlucht.

Communicatie met belanghebbenden

Transparantie is een voorwaarde binnen de communicatie van AAP. Dit bereiken we door geïnteresseerden zo volledig mogelijk te informeren over ons werk via de verschillende (online)kanalen (zie hiervoor de onderstaande communicatiematrix).

DOELGROEPEN

Extern

Algemeen publiek/
potentiële begunstigers

Begunstigers particulier

Begunstigers zakelijk

Beleidsmakers

Collega-organisaties

Herplaatspartners (potentiële)

Arbeidsmarkt

Media

Jeugd

Bezoekers De Kemphaan

Intern

Medewerkers (betaald)

Vrijwilligers

	MIDDELEN																
	Apenote	Website	Jaarverslag	Digitale nieuwsbrief	Folders/brochures	Apenotedop	Sociale media	R/TV –spots/stopper ads	Persberichten	Rondleidingen	Donateur Dagen	Bebording	Presentaties extern	Presentaties intern	Maandelijkse bijeenkomsten	Yammer	Direct mailing
Algemeen publiek/ potentiële begunstigers		X	X	X	X		X	X		X		X	X				X
Begunstigers particulier	X	X	X	X	X	X	X			X	X		X				
Begunstigers zakelijk	X	X	X	X		X	X			X			X				
Beleidsmakers		X	X	X	X		X						X				
Collega-organisaties		X	X	X	X		X						X				
Herplaatspartners (potentiële)		X	X	X	X		X						X				
Arbeidsmarkt		X	X	X			X										
Media		X	X	X			X		X								
Jeugd		X			X							X					
Bezoekers De Kemphaan		X								X		X	X				
Medewerkers (betaald)		X	X											X	X	X	
Vrijwilligers		X	X											X	X	X	

ORGANISATIE EN PERSONEEL

STATUTAIRE DOELSTELLING

De stichting is op 14 april 1972 opgericht. De laatste statuten dateren van december 2013. In deze statuten is onderstaande statutaire doelstelling opgenomen:

1. De stichting stelt zich ten doel het welzijn van uitheemse niet-gedomesticeerde dieren binnen en buiten Nederland duurzaam te verbeteren.
2. De stichting tracht haar doelstelling te verwezenlijken door:
 - a. opvang aan te bieden aan dieren in nood, met name, maar niet uitsluitend, zoogdieren;
 - b. kennis en expertise te vergaren en beschikbaar te stellen;
 - c. beleidsveranderingen te bewerkstelligen bij overheden;
 - d. preventieve voorlichting te geven aan het algemene publiek;
 - e. het werven en beheren van fondsen;
 - f. verder al hetgeen te doen wat ze noodzakelijk acht om haar doelstelling te bereiken.
3. De stichting zet zich actief in om samenwerkingen aan te gaan om via bovengenoemde wegen haar doel te bereiken.

Visie

In een wereld waarin dierenwelzijn sterk onder druk staat, verbeteren wij duurzaam het welzijn van uitheemse, niet-gedomesticeerde dieren.

Missie

AAP werkt aan een duurzame verbetering van het welzijn van uitheemse niet-gedomesticeerde dieren door een geïntegreerde aanpak van praktische opvang van individuele dieren en het voorkomen van de problematiek door beïnvloeding van beleid en voorlichting, waar mogelijk in samenwerking met (inter)nationale partners.

Kernwaarden

- Toegewijd
- Toegankelijk
- Inventief

AAP belooft tastbare en tot de verbeelding sprekende oplossingen. We willen resultaten laten zien en ervaringen delen die anderen enthousiasmeren en motiveren om (gezamenlijk) aan oplossingen te werken voor een duurzame verbetering van het welzijn van uitheemse niet-gedomesticeerde dieren.

ORGANOGRAM AAP

AAP wordt aangestuurd door een directie bestaande uit de directeur-bestuurder en de operationeel directeur. De directeur-bestuurder is verantwoordelijk voor de algehele bedrijfsvoering van AAP. De directeur-bestuurder richt zich hoofdzakelijk op de externe vertegenwoordiging en de operationeel directeur op de interne bedrijfsvoering. Het toezicht op het bestuur van de organisatie is belegd bij de Raad van Toezicht. Het Management Team bestaat naast de directie uit de hoofden van de afdelingen Opvang & Rehabilitatie, Wetgeving & Beleid, Spanje Primadomus, Fondsenwerving en Communicatie.

Adviesorgaan

Met betrekking tot de gesubsidieerde verzorging van een groep geïnfecteerde chimpansees is een Raad van Deskundigen ingesteld. Dit in overeenstemming met de gemaakte afspraken met de overheid. De Raad heeft twee keer vergaderd conform planning.

- Dhr. prof.dr. F. van Knapen (voorzitter)
Diergeneeskunde
- Dhr. prof. dr. B.M. Spruijt
Ethologie en ethiek
- Dhr. dr. J.J. M. Pereboom
Primatologie en dierenwelzijn
- Dhr. dr. O.F.J. Stenvers
Biologische veiligheid en gezondheid
- Dhr. dr. B.E.E. Martina
Virologie

PERSONEEL

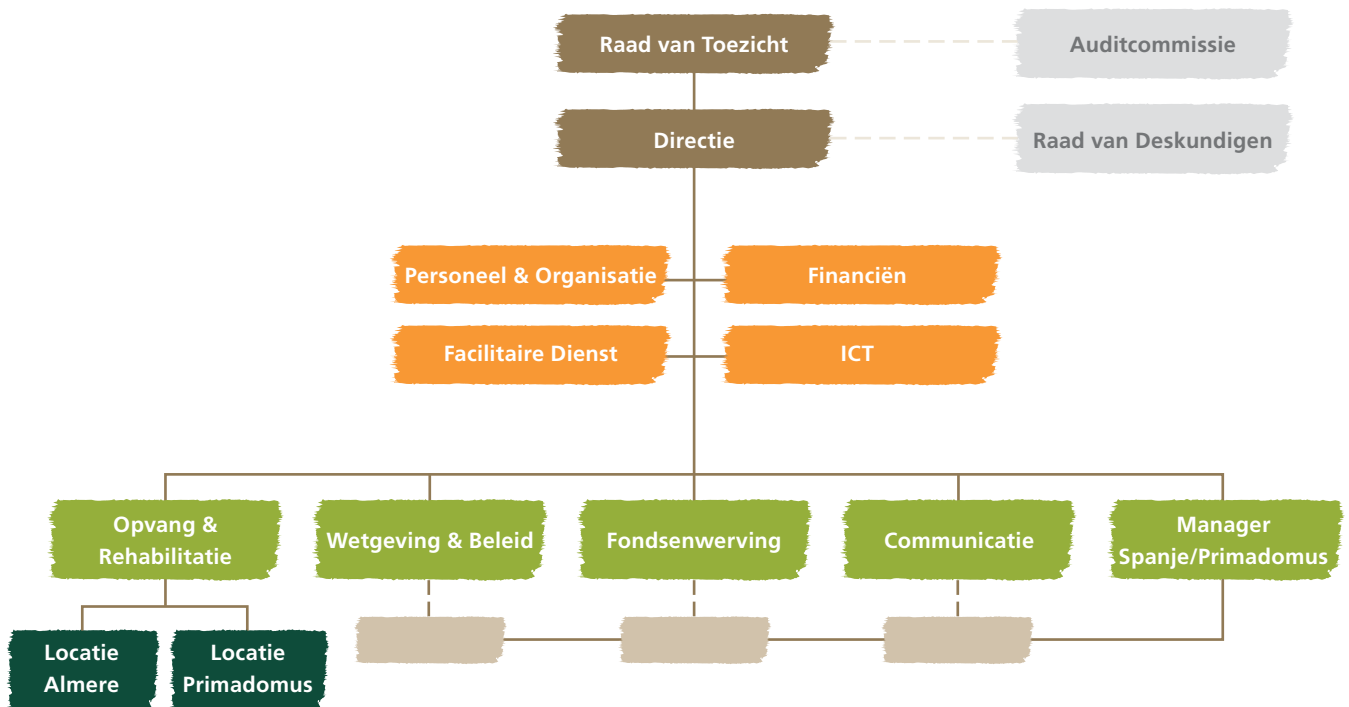
AAP zet beleid en personeelsinstrumenten in om medewerkers (vrijwillig en betaald) te boeien en te binden aan de organisatie. Beleid en instrumenten worden continu getoetst en – waar nodig – aangepast aan de toekomstvisie en kernwaarden van AAP.

PERSONEELSSAMENSTELLING

Naast betaalde functies zijn allerlei vormen van niet-betaalde arbeid voor AAP noodzakelijk om onze ambities en doelstellingen te kunnen realiseren. Vrijwilligers, stagiairs, afstudeerders, mensen in re-integratiebanen

DE ORGANISATIE WEERGEGEVEN IN EEN ORGANOGRAM

PERSONEEL 2017 IN CIJFERS

NEDERLAND (ALMERE)						
	REALISATIE 2017		BEGROOT 2017		REALISATIE 2016	
PERSONEELSINZET	FTE	AANTAL	FTE	AANTAL	FTE	AANTAL
Betaalde krachten (gemiddeld)	72,0	96	68,9	92	71,0	94
Vrijwilligers (ultimo 2017)	76,0	250	76,0	250	73,8	247
UITSTROOM						
Totaal	15%				12%	
Excl. geplande tijdelijke inzet	7%		5-10%		5%	
SPANJE (PRIMADOMUS)						
	REALISATIE 2017		BEGROOT 2017		REALISATIE 2016	
PERSONEELSINZET	FTE	AANTAL	FTE	AANTAL	FTE	AANTAL
Betaalde krachten (gemiddeld)	18,1	22	17,6	23	17,3	22
Vrijwilligers (ultimo 2017)	9,8	12	9,8	12	*	11
UITSTROOM						
Totaal	48%				*	
Excl. geplande tijdelijke inzet	19%		5-10%		*	

Bron: Cobra (personeelsadministratie AAP)

* Deze informatie was over 2017 en verder terug nog niet beschikbaar uit onze systemen

en mensen met een taakstraf spelen een belangrijke rol in de dagelijkse uitvoering van de activiteiten. AAP heeft haar organisatie dusdanig ingericht dat deze vormen van arbeid ingebed zijn en begeleid worden door ervaren medewerkers. De beleidslijnen met betrekking tot vrijwilligers zijn in een beleidsnotitie vastgelegd.

Met ingang van 2017 is de personeelsadministratie van Primadomus ook opgenomen in ons personeelsstelsel Cobra. Om die reden rapporteren we vanaf dit jaarverslag ook over de cijfers van Spanje. Het grootste verschil in personeelsinzet is ontstaan in Almere: het gemiddeld fte betaalde krachten is per saldo hoger dan het begrote aantal (+2,1 fte). Dit is met name het gevolg van vervanging van zwangere medewerkers. Het aantal vrijwilligers betreft een inschatting van de inzet. De enorme variatie aan inzet in uren en de hoge doorstroom maken een nauwkeurige registratie lastig. In de tabel is het aantal vrijwilligers op 31 december 2017 opgenomen, dus niet het gemiddelde aantal over een heel jaar.

In 2017 was de totale uitstroom van betaalde krachten in Almere 15%. Zonder tijdelijke contracten is de uitstroom 7%. In Spanje was de uitstroom met 19% aanzienlijk hoger dan in Almere. In Spanje merken wij dat de snelle groei en het beter managen van verwachtingen van nieuwe medewerkers een belangrijk aandachtspunt is.

BELONINGSBELEID

AAP hanteert een gematigd beloningsbeleid. Dit beloningsbeleid is gekoppeld aan een functiehuis, gebaseerd op de Bakkenist waarderingmethode. Het salarishuis is gekoppeld aan het 25e percentiel van de sector 'Non-profit en overige dienstverlening' en wordt daar ieder jaar op getoetst. Een eindejaarsuitkering van 8% maakt onderdeel uit van dit 25e percentiel. Deze wordt alleen (gedeeltelijk) uitgekeerd indien het financieel perspectief op lange termijn dat verantwoord maakt. In 2017 is 2% uitgekeerd. Het salaris van de directeur-

bestuurder is opgenomen in de functie- en salarisstructuur en is bovendien getoetst aan de beloningskaders van Goede Doelen Nederland (zie pagina 63 voor specificaties). In Spanje is eenzelfde structuur geïmplementeerd, met als enig verschil dat de salarisstructuur is aangepast aan en wordt geïndexeerd op basis van de levensstandaard in Spanje. Vrijwilligers ontvangen in Nederland en Spanje alleen een vergoeding voor reiskosten en een gratis lunch of een vergoeding daarvoor.

ONTWIKKELEN & BEOORDELEN

AAP hanteert twee instrumenten om het gesprek tussen leidinggevende en medewerker te faciliteren. De eerste is het Persoonlijk Ontwikkel Plan (POP), waarin medewerker invulling geeft aan zijn/haar ontwikkeling binnen de functie. Om deze ontwikkeling te kunnen realiseren, stelt AAP voor iedere medewerker jaarlijks een opleidingsbudget beschikbaar, bestaande uit 1,5% van zijn of haar totale brutoloon. Daarnaast voeren leidinggevenden jaarlijks beoordelingsgesprekken. Deze zijn input voor de POP-gesprekken waar de medewerker verder zelf de regie over voert.

ZIEKTEVERZUIM

In 2017 is het ziekteverzuim in Almere ten opzichte van 2016 gedaald. In 2017 is een ziekteverzuimpercentage gerealiseerd van 1,7% (2016: 4,7%). Dit is lager dan de begrote 4%. Ten opzichte van 2016 is met name het langdurend verzuim verder gedaald. De frequentie (gemiddeld aantal ziekmeldingen) is met 1,04 gelijk gebleven ten opzichte van 2016 (1,04). In 2016 zijn acties ingezet om het langdurend verzuim, waar beïnvloedbaar, te verlagen. Met name door het tijdiger initiëren van interventies bij dreigend langdurig verzuim. Hier is de afstemming tussen verzuimconsulent, bedrijfsarts en P&O/leidinggevenden nu meer op gericht. In Primadomus is het verzuim hoger, dit wordt met name veroorzaakt door een aantal langdurige zieken.

ZIEKTEVERZUIM						
	REALISATIE 2017		BEGROOT 2017		REALISATIE 2016	
	FREQ	%	FREQ	%	FREQ	%
NEDERLAND (ALMERE)	1,04	1,7	1	4	1,04	4,7
SPANJE (PRIMADOMUS)	0,52	6,6	1	4	*	*

Bron: Cobra (personeelsadministratie AAP)

* Deze informatie was over 2017 nog niet beschikbaar uit onze systemen

STRATEGIE

AAP streeft naar een duurzame verbetering van het welzijn van exotische zoogdieren in Europa. Dit doen we door het bieden van praktische opvang en door het realiseren van duurzame oplossingen met behulp van wet- en regelgeving. Deze koppeling is de unieke kracht van AAP. Om onze impact te vergroten, positioneert AAP zichzelf als deskundige oplossingspartner voor overheden en instanties. De belangrijkste uitdaging is het vergroten van onze impact in een steeds complexer wordende dynamiek van (internationale) stakeholders en internationale context. Daarbij wordt het realiseren van duurzame oplossingen door Wetgeving & Beleid steeds meer leidend in onze planvorming. De externe samenwerkingen die wij daarbij aangaan en de interne afstemming van activiteiten brengt daarin complexe afwegingen met zich mee. Afwegingen tussen impact op het niveau van individueel dierenwelzijn in onze opvangactiviteiten en impact op breed dierenwelzijnsniveau voor vele dieren in de toekomst in onze Wetgeving & Beleid-activiteiten.

De unieke versterking door de combinatie van de twee hoofdactiviteiten van AAP zijn weergegeven in onderstaand model (lemniscaat).

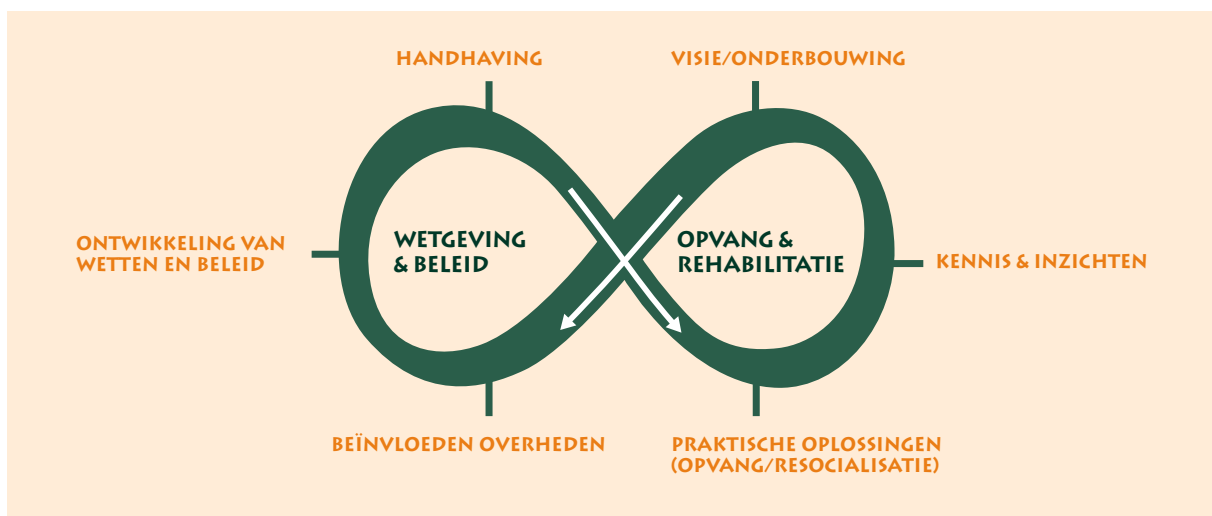
Onder de noemer 'preventiegerichte opvang' werkt AAP aan een verdere inhoudelijke afstemming tussen de afdelingen Wetgeving & Beleid en Opvang & Rehabilitatie. Zo beoordeelt AAP aangemelde dieren op haar wachtlijst op de noodzaak tot het verbeteren van hun welzijn én in hoeverre het individuele dier een bijdrage kan leveren aan het oplossen van een

breedere problematiek. Daarnaast wordt de veterinaire kennis en gedragkennis die wordt opgedaan met het opvangen, rehabiliteren en resocialiseren van de dieren steeds gericht verzameld en ingezet. Dat doen we om de problematiek inzichtelijk te maken, zodat Wetgeving & Beleid deze informatie kan gebruiken voor hun werk met onder andere beleidsmakers en handhavende instanties.

Aangezien AAP faciliteiten heeft die voornamelijk gericht zijn op tijdelijke opvang, is het herplaatsen van de dieren in een zo natuurlijk mogelijke omgeving onderdeel van ons werk. Dit zijn veelal Europese dieren-tuinen die voldoen aan door AAP gestelde criteria. Ook herplaatsen we altijd onder voorwaarde dat de dieren eigendom blijven van AAP. Daarmee heeft AAP een extra stok achter de deur om te voorkomen dat dieren in eenzelfde situatie terechtkomen als waaruit ze gered zijn. AAP hanteert een zelf ontwikkeld beoordelings-systeem voor (potentiële) herplaatspartners. Met de herplaatsing van dieren creëren wij weer ruimte voor de opvang van de vele dieren die op onze wachtlijst staan.

SAMENWERKING

AAP gelooft in een grotere impact door samenwerking. Om die reden werken we – waar mogelijk – samen. Continu zijn we op zoek naar nieuwe samenwerkingsverbanden en kijken we kritisch hoe we bestaande samenwerkingen kunnen verbeteren. In de samenwerkingstabel (zie pagina 34) zijn de belangrijkste samenwerkingen benoemd.

MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD Ondernemen

AAP vindt dat we een verantwoord gebruiker moeten zijn van de aarde. Dat betekent dat wij onze nadelige impact op milieu, flora en fauna tot een minimum willen beperken. Dat begint met bewustzijn en kennis, maar vertaalt zich vooral naar concreet gedrag. AAP streeft zo CO₂-neutrale mogelijke operatie na. Om dit te monitoren meten wij jaarlijks onze CO₂-voetafdruk. In 2017 was de uitstoot 694 ton CO₂. Dit is 72 ton minder ten opzichte van 2016 (766 ton). De vermindering is met name het gevolg van minder vliegreizen (-20 ton) en minder (nieuwe) medewerkers die met de auto naar AAP reizen (-43 ton). Ten opzichte van 2009 stoten wij inmiddels 42% minder CO₂ uit.

Ook op het gebied van werkgeverschap neemt AAP een maatschappelijke verantwoordelijkheid op zich. Zo bieden wij structureel stageplaatsen en afstudeermogelijkheden aan en investeren we daarnaast in mensen die om verschillende redenen re-integreren in werk of maatschappij.

STRATEGISCHE RISICO'S VOOR AAP

Jaarlijks wordt aan de Raad van Toezicht gerapporteerd over de belangrijkste strategische risico's en de risico-beperkende maatregelen. In 2017 is dit proces opnieuw doorlopen. De belangrijkste risico's voor AAP zijn:

– Onvoldoende middelen werven voor realiseren ambities

Het werven van fondsen is als gevolg van een aantal ontwikkelingen steeds minder vanzelfsprekend. Voor AAP is het steeds moeilijker om de stijgende kosten van arbeid en kapitaal te blijven financieren. Dit heeft als mogelijk gevolg dat wij ons activiteiten-niveau niet kunnen handhaven, laat staan kunnen uitbreiden.

Belangrijkste beheersmaatregelen/status:

AAP heeft de fondsenwervende ambities voor de langere termijn een aantal jaar geleden naar beneden bijgesteld. Tegelijkertijd zijn er stappen ingezet voor het verbreden en vernieuwen van de fondsenwervende strategie. Bijvoorbeeld door projectmatige activiteiten

en investeringen te financieren met fondsen en subsidies. Een ander voorbeeld is de (ver)nieuw(d)e laagdrempelige fondsenwerving, zoals het inzamelen van cartridges en mobieltjes.

– **Niet in staat zijn sleutelposities in te vullen als gevolg van arbeidsmarktpositie**

Een aantal functies binnen AAP wordt aangemerkt als sleutelpositie en vervult een belangrijke rol in de continuïteit en ambities van de organisatie. Deze functies zijn moeilijk in te vullen, met name als gevolg van de gematigde arbeidsvoorwaarden en de beperkte doorgroeimogelijkheden. Het gevolg is discontinuïteit in het realiseren van zowel korte- als lange termijn doelstellingen.

Belangrijkste beheersmaatregelen/status:

AAP blijft investeren in het beleid medewerkers te binden en te boeien. De arbeidsvoorwaarden blijven we continu toetsen aan de markt om te zien of op dat vlak aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn.

– **Afnemende herkenbaarheid van AAP als gevolg van implementatie impact**

De laatste jaren investeert AAP in het vergroten van de impact. Meer opportunistische besluitvorming maakt plaats voor besluiten binnen een strategisch afwegingskader. Daarbij gaat het niet alleen meer om de individuele opvangcasus, maar ook de waarde van de casus om ons doel op het gebied van wet- en regelgeving te realiseren. Dergelijke besluitvorming kan de beeldvorming over AAP beïnvloeden en daarmee ook de bereidheid om AAP te steunen.

Belangrijkste beheersmaatregelen/status:

Wij investeren in het uitleggen van onze keuzes naar onze donateurs, bijvoorbeeld gedurende onze donatordagen en monitoren ons imago bij het algemeen publiek door middel van marktonderzoek.

– **Afnemende herplaatsmogelijkheden als gevolg van kopiëren AAP-aanpak of verzadiging van de markt**

Indien collega-opvangorganisaties in Europa ook gebruik gaan maken van de methode van herplaatsing, resulteert dat in minder herplaatsmogelijkheden voor AAP. Ook de kritischere selectiecriteria voor herplaatspartners kunnen resulteren in het verminderen van herplaatsmogelijkheden/versnelde verzadiging van de markt. Dit heeft weer als gevolg dat wij minder nieuwe dieren kunnen opvangen.

Belangrijkste beheersmaatregelen/status:

Wij voeren onderzoek uit om verschillende strategische herplaatsingsscenario's en de daarbij behorende maatregelen te bepalen.

– **Het verliezen van vergunningen/vrijstellingen als gevolg van wijzigingen in het politiek klimaat**

AAP werkt in een complex systeem van Europese en nationale wet- en regelgeving voor het houden en transporteren van exotische dieren. Recente voorbeelden laten zien dat enkele daarvan een grote impact kunnen hebben op onze operatie en deze grotendeels stil kunnen leggen.

Belangrijkste beheersmaatregelen/status:

Ontwikkelingen op dit vlak worden meer gestructureerd gemonitord en waar nodig wordt een beter stakeholdermanagement ingezet.

BLIK OP DE TOEKOMST

AAP durft te dromen en de afgelopen jaren hebben we gezien dat dit de moeite loont!

WE DROMEN VAN EEN BETER EUROPA VOOR UITHEEMSE DIEREN

Ruim veertig jaar lang dweilde AAP met de kraan open. We vingden duizenden dieren op, de toestroom leek onophoudelijk en we voelden ons nauwelijks in staat daar verandering in te brengen. Inmiddels maken we grote stappen op het gebied van wetgeving en beleid en draaien zo de kraan langzaam maar zeker dicht. Daarbij durven we verder te kijken dan de landsgrenzen, Europa is ons werkterrein geworden. Het verbod op het gebruik van exoten in circussen, de totstandkoming van positieflijst(en) en de aanpak van de illegale handel vanuit Noord Afrika zorgen ervoor dat onze wachtlijsten uiteindelijk kleiner worden en dat wij op lange termijn als opvangcentrum niet meer nodig zullen zijn. Onze visie en rol als ervaringsdeskundige is daarbij effectief gebleken. In die lijn dromen wij verder.

Over tien jaar is AAP uitgegroeid tot een van de leidende organisaties bij het ontwikkelen van visie als het gaat om het welzijn van exoten in gevangenschap. We kunnen trots zijn op de wettelijke borging van dit welzijn in verschillende landen. AAP heeft dan ook serieuze vooruitgang geboekt in één van de grote EU-landen (Duitsland, Frankrijk, Spanje, Italië of Polen) om zo de stap naar eventuele Europese wet- en regelgeving dichterbij te brengen.

De verdere ontwikkeling van AAP als een organisatie die expertise heeft en de expert beschikbaar stelt, blijft van groot belang. De meer projectmatige werving van institutionele fondsen kan ons hierbij wellicht helpen. In 2027 vangen we nog altijd veel dieren op, zowel in Almere als in Spanje. Deze dieren hebben hoofdzakelijk een achtergrond die aansluit bij de programma's van AAP. Tegen die tijd is de opvang voor grote katten uitgegroeid tot een logisch onderdeel van AAP, wat in Spanje én daarbuiten veel belangstelling oplevert. AAP is verder een erkend expert op het gebied van een breed scala aan zoogdieren. Zo lukt het ons om belangrijke onderwerpen op de (politieke) agenda te zetten en te houden. Zo helpen we nationale overheden en lokale organisaties bij praktische, duurzame oplossingen om dierenwelzijn te verbeteren. De kraan moet dicht en wij spelen daar een onuitwisbare rol bij!

MIDDELEN OM TE KUNNEN DROMEN

AAP heeft haar positie als laagdrempelige fondsenwervende organisatie over tien jaar aanzienlijk versterkt en een groot aantal gevers aan de organisatie weten te binden. Het grootste deel van de inkomsten komt nog steeds uit Nederland, maar we zien dat ook dierenvrienden uit andere landen in toenemende mate een bijdrage leveren als blijk van betrokkenheid. AAP staat dan bekend als organisatie die het publiek goed aan zich weet te binden. Met donateurs die ons steunen met giften en donateurs die meedoen aan diverse spaarprogramma's. Over tien jaar bestaat het publieke draagvlak uit meer dan 250.000 personen die onder meer zorgen voor stabiele inkomsten.

Een fors deel van de programmatische/projectmatige activiteiten van AAP wordt ondertussen door project-subsidies (Large Earmarked Donations) bekostigd, waardoor de druk op de begroting afneemt en er meer geld vrijkomt voor het doorlopende werk.

Voor de toegankelijkheid en zichtbaarheid heeft AAP in 2027 nieuwe wegen gevonden en ontwikkeld.

ONZE UITDAGINGEN

Hoewel AAP nog steeds een zeer stevige basis heeft in Nederland, is Europa – en Spanje in het bijzonder – een nog belangrijker werkveld geworden. Het initiëren van nieuwe internationale samenwerkingen en het uitbouwen van bestaande samenwerkingen blijft een belangrijke succesfactor. Met deze samenwerkingsverbanden kunnen we onze droom op een effectieve manier realiseren. De uitdaging van het overbruggen van cultuurverschillen binnen Europa hebben we tijdig onder de knie gekregen, waardoor we de samenwerkingen efficiënter kunnen maken.

De verdere internationalisering van de interne organisatie verloopt succesvol. Onze visie en aanpak testen we voortdurend op effectiviteit; we blijven scherp op resultaten!

Wij dromen van Europese regelgeving die het welzijn van exoten in gevangenschap zeker stelt. Onze uitdaging is om de meest effectieve en efficiënte weg daar naartoe te blijven opzoeken.

VERANTWOORDING RAAD VAN TOEZICHT

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de samenstelling en de verantwoordelijkheden van de Raad van Toezicht. De Raad evalueert het functioneren van de organisatie. Ook legt de Raad conform de eisen van het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) hieronder een verantwoordingsverklaring af over de principes van de CBF erkenning.

BEOORDELING EN EVALUATIE VAN DE ACTIVITEITEN IN HET VERSLAGJAAR IN RELATIE TOT DE DOELSTELLINGEN

De Raad beoordeelt continu de activiteiten van de organisatie in relatie tot de doelstelling: het duurzaam verbeteren van dierenwelzijn. Zoals het bestuursverslag laat zien heeft AAP in 2017 de inhoudelijke doelstellingen grotendeels gerealiseerd. Het opvangprogramma kan als succesvol worden bestempeld en wordt door de Raad ook zo beoordeeld. Het programma van Wetgeving & Beleid neemt toe in zichtbaarheid en impact en wordt steeds succesvoller. Ook preventieactiviteiten vormen een steeds groter aandeel in de realisatie van de organisatiedoelen. De Raad ziet evenwel dat dit programma voor het grotere publiek minder wervend is: in vergelijking met de opvang van een in nood verkerend dier, is het minder tastbaar. Toch vormen beide onderdelen het fundament van AAP. De Raad bepleit voort-

zetting van vergrote aandacht voor preventie, omdat daardoor op termijn de opvangcapaciteit omlaag kan.

De realisatie van fondsenwerving is helaas wat minder dan begroot en vergt daarom continue aandacht; de aanwas van nieuwe donateurs blijft achter. De relatief hoge ontvangsten uit (incidentele) nalatenschappen geven weliswaar een positieve impuls aan de ontvangsten maar het meer structureel verhogen van de inkomsten vergt blijvende inzet. Om die reden heeft (de Auditcommissie van) de Raad in 2017 tesamen met de directie diverse meerjarige financiële scenario's gewogen en geprioriteerd, in samenhang met de door de directie ontwikkelde risico-analyse. De Raad acht de financiële continuïteit op de langere termijn aldus voldoende gewaarborgd.

EVALUATIE VAN DE RISICO'S EN RISICOBEBEERSING

Samen met de directie streeft de Raad naar een goede beoordeling van risico's en de beheersing daarvan. In 2017 is de strategische risicoanalyse opnieuw uitgevoerd. De Raad van Toezicht is hierbij betrokken geweest. Naast deze algemene risicoanalyse is er vanuit de Raad ook specifiek toezicht op de financiële risico's. Gezien de hoge, langdurige en lastig schaalbare exploitatielast van de organisatie is er jaarlijks aandacht voor verschillende meerjarige financiële scenario's. Voor beide analyses is de Raad van mening dat er voldoende oog is voor de risico's en dat, waar nodig, ook adequate maatregelen zijn getroffen om de risico's te mitigeren. De organisatie heeft de risico-analyse als zodanig inmiddels geïntegreerd in de structurele Planning- & Controlcyclus.

De Raad van Toezicht bekijkt ook regelmatig de mogelijke continuïteitrisico's die gepaard kunnen gaan met het al dan niet gewenst verlaten van de organisatie door de directeur-bestuurder. Met het uitstekende functioneren van de Operationeel Directeur is vooralsnog de operationele continuïteit gewaarborgd.

EVALUATIE VAN DE DIRECTEUR- BESTUURDER

Dit jaar heeft in tegenstelling tot in 2016 geen formele evaluatie plaatsgevonden van het functioneren van de directeur-bestuurder David van Gennep. Een dergelijke

beoordeling wordt uitgevoerd door de voorzitter van de Raad van Toezicht in samenspraak met een lid van de Raad en zal in 2018 weer plaatsvinden. De beoordeling wordt gedeeld met de gehele Raad van Toezicht en is, wat beloning betreft, openbaar. De formele beoordeling staat los van de frequente contacten over het functioneren van de organisatie die tussentijds plaatsvinden tussen de voorzitter van de Raad en de directeur-bestuurder.

NEVENFUNCTIES

Directeur-bestuurder David van Gennep heeft als voorzitter zitting in het bestuur van de European Alliance of Rescue centres and Sanctuaries (EARS). Sinds februari 2011 is hij oprichter en eigenaar van VGAM, Van Gennep Animal Matters. De activiteiten van dit bedrijf variëren van handel in medische apparatuur tot het geven van advies en het in eigen beheer uitgeven van publicaties. De Raad is van mening dat de nevenfuncties van de directeur niet belemmerend of conflicterend werken in de uitvoering van diens functie en geen risico's kennen met betrekking tot belangenverstrengeling en/of onafhankelijkheid.

EVALUATIE VAN DE ORGANISATIESTRUCTUUR

De groei van Primadomus is een belangrijk aandachtspunt. De Raad heeft extra aandacht voor de wijze

waarop het toezicht en dagelijkse management zijn gewaarborgd. Door de integratie in de organisatiestructuur en de steeds verder geïntegreerde (aansturing van) processen, financieel en personeel, zijn en worden goede stappen gezet om controle en verantwoording beter te faciliteren en te waarborgen.

EVALUATIE VAN DE RAAD VAN TOEZICHT

De Raad van Toezicht heeft een vaste structuur voor zelfevaluatie. Deze wordt tweejaarlijks uitgevoerd en jaarlijks op voortgang besproken. In 2017 is de voortgang besproken, begin 2018 staat er weer een zelfevaluatie gepland.

In 2017 hebben mevrouw Annelies Freriks en de heer Koert Liekelema na één zittingstermijn de Raad van Toezicht verlaten vanwege drukke verplichtingen elders. Zij zijn per eind maart resp. eind juni opgevolgd door mevrouw Sonja van Tichelen (dierenwelzijn) en de heer Bart Janknegt (marketing/fondsenwerving).

Eind 2017 heeft de heer Leen Zevenbergen (voorzitter) aangegeven zich niet beschikbaar te stellen voor een nieuwe termijn. De reden hiervoor was dat hij door veranderingen in zijn primaire functie onvoldoende tijd vrij kon maken om deze taak op een goede manier te vervullen. De selectieprocedure voor de opvolging is gestart en wordt in 2018 afgerond.

VERANTWOORDINGSVERKLARING

AAP onderschrijft de onderstaande principes in het reglement van het CBF en de daaraan verbonden Code Goed Bestuur van de Commissie Wijffels:

1. scheiding van de functies toezicht, bestuur en uitvoering
2. efficiënte en effectieve besteding van middelen
3. omgang met belanghebbenden

De principes van Goed Bestuur zijn vastgelegd in de statuten en reglementen van de Stichting.

SCHEIDING VAN TOEZICHT, BESTUUR EN UITVOERING

De Raad van Toezicht houdt toezicht op het (financieel) beleid, de algemene gang van zaken en fungeert als klankbord voor en werkgever van de directeur-bestuurder. De Raad van Toezicht krijgt de relevante informatie op basis van het Lange Termijn Plan, het jaarplan, het jaarverslag, kwartaalrapportages en (in)formele bilaterale overleggen. Waar nodig wordt dit (op verzoek) ondersteund door een toelichting van de betrokken manager. De Raad van Toezicht is algeheel bevoegd te handelen ten aanzien van de directeur-bestuurder.

Het toezicht strekt zich uit tot de strategie, de realisatie van de doelstellingen en de daaraan verbonden risico's. De Raad van Toezicht bespreekt minstens eenmaal per jaar buiten de aanwezigheid van de directeur-bestuurder het eigen functioneren (inclusief dat van de individuele leden) en het functioneren van de directeur-bestuurder.

Per jaar vergadert de Raad van Toezicht vijf keer met de directie. Daarnaast is er jaarlijks een overleg tussen (een delegatie van) de Raad van Toezicht met (een deel van) de OR en vinden informele bijeenkomsten plaats, waardoor de Raad een goed formeel en informeel gevoel kan opbouwen van de organisatie. Het financiële beleid van de directie wordt gevolgd door de Auditcommissie die namens en voor de Raad alle financiële stukken voorbereidt en, voorzien van een advies, terugkoppelt aan de Raad. Hiervoor vergadert de Auditcommissie minimaal twee keer per jaar.

Benoeming en bezoldiging directeur-bestuurder

De directeur-bestuurder wordt door de Raad van Toezicht benoemd en ontvangt een beloning zoals vastgesteld in het salarishuis van AAP. Het salaris is getoetst aan de uitgangspunten van het beloningskader zoals gehan-

teerd door Goede Doelen Nederland. Het maximum van de salarisschaal van de directeur-bestuurder valt ruim binnen de kaders die door de sector zijn vastgesteld (zie toelichting op pagina 63). Het functioneren van de directeur-bestuurder wordt geëvalueerd door een daartoe afgevaardigde delegatie van de Raad van Toezicht.

Benoeming, bezoldiging en aftreding Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht van AAP bestaat uit ten minste vijf en maximaal zeven leden die ieder deskundig zijn op werkgebieden die voor de organisatie relevant zijn. Voor de leden van de Raad van Toezicht zijn functieprofielen opgesteld en vastgelegd. De werving vindt plaats door middel van vacatureopenstelling; de selectie door een commissie die door de Raad is samengesteld. Er wordt jaarlijks een rooster van aftreden opgesteld waarin zittingsduur en herbenoemingen worden vastgelegd. In de statuten is een maximale zittingsduur van drie jaar opgenomen met een mogelijkheid tot maximaal twee keer verlengen.

Alle leden van de Raad van Toezicht zijn vrijwillig verbonden aan de organisatie en ontvangen geen bezoldiging en/of vergoeding anders dan een onkostenvergoeding voor feitelijk gemaakte kosten.

Benoeming Auditcommissie

De Auditcommissie bestaat uit twee eigen leden die door de Raad zelf gekozen zijn, aangevuld met één externe deskundige.

SAMENSTELLING RAAD VAN TOEZICHT

NAAM	DATUM IN FUNCTIE	JAAR AFTREDEN	ROL EN SPECIFIEK AANDACHTSGEBIED IN RVt	
De heer L.P.W. (Leen) Zevenbergen <i>Vacature</i>	07-09-2011	2017 (einde 2e termijn). Functie beëindigd per 20 sept 2017	Voorzitter RVt Strategie en internationale ontwikkeling	Functie(s) Co-Founder & chairman B Corp Europe CEO Solarus Sunpower BV Nevenfunctie(s) Supervisory Board member Kampert & Helm Chairman Advisory Board DNG Schrijver en spreker
Mevrouw M.E. (Monique) de Vries	29-03-2012	2018 (einde 2e termijn)	Vicevoorzitter RVt Bedrijfsvoering, financiën Lid Auditcommissie	Functie(s) Zelfstandig consultant, interim manager en personal coach. Nevenfunctie(s) Lid Raad van Toezicht NHL Hogeschool Lid Audit Adviescommissie CIZ (Centrum Indicatiestelling Zorg)
De heer W. Th. (Walter) Bien	16-12-2014	2020 (einde 2e termijn)	Lid RVt Financiën Voorzitter Auditcommissie	Functie(s) Financieel directeur Boskalis Dredging & Inland Infra Nevenfunctie(s) Lid Bestuur Stichting Huis aan het Water.
Mevrouw S.E. (Sonja) van Tichelen	23-03-2017	2020 (einde 1e termijn)	Lid RVt Dierenwelzijn en wetgeving	Functie(s) Vice President International Operations IFAW Nevenfunctie(s) Bestuurslid Sea Alarm Bestuurslid EARS
De heer B. (Bart) Janknegt	28-06-2017	2020 (einde 1e termijn)	Lid RVt Marketing, communicatie en fondsenwerving	Functie(s) Director Marketing & Sales Loyalis Nevenfunctie(s) Bestuurslid en Penningmeester Stichting LEF
Extern lid Auditcommissie				
De heer N.A. (Koos) Boering	01-05-2015	2018 (einde 1 ^e termijn)	Lid Auditcommissie	Functie(s) Manager Financiën en Operatie KWF Kankerbestrijding Nevenfunctie(s) Penningmeester Ride for the Roses, Treasurer Eurogroup for Animals, Penningmeester Stichting Beter Leven Keurmerk

Belangenverstrengeling Raad van Toezicht

Er is geen sprake van belangenverstrengeling van de leden van de Raad van Toezicht. Regels hieromtrent zijn vastgelegd in de statuten en reglementen van AAP. Alle leden hebben de bijlage 12 verklaring van het CBF hiervoor ondertekend.

Efficiënte en effectieve besteding van middelen

Om de effectiviteit en efficiëntie van de bestede middelen aan de doelrealisatie te kunnen bepalen en toetsen heeft AAP een Planning & Control cyclus ingericht.

(Lange Termijn) Planning

Voor die cyclus stelt de directeur-bestuurder jaarlijks een Lange Termijn Plan vast. Dit vormt het inhoudelijke en financiële kader voor de jaarplannen. Deze jaarplannen worden door alle MT-leden voor hun afdeling opgesteld en uiteindelijk samengevoegd tot één jaarplan. Het Lange Termijn Plan (inclusief meerjarenraming) wordt eerst vastgesteld door de directeur-bestuurder en vervolgens voorgelegd aan de Auditcommissie ter advisering, voor de uiteindelijke goedkeuring door de Raad van Toezicht.

Verantwoording

Elk kwartaal wordt de realisatie van de kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen op basis van Key Performance Indicators (KPI's) geëvalueerd door de directeur-bestuurder, operationeel directeur en het verantwoordelijke MT-lid. Deze cijfers worden voorzien van een inhoudelijke toelichting. Afwijkingen van de voorgenomen prestatie worden geduid en waar nodig worden de plannen bijgestuurd. Indien nodig, gebeurt dat na goedkeuring door de Raad van Toezicht.

De resultaten van deze evaluatie worden in een dashboard gepresenteerd aan de Auditcommissie en de Raad van Toezicht. Maandelijks worden kwantitatieve stuurcijfers vanuit financiën en personeelszaken op basis van vooraf vastgestelde budgetten en/of prestatie-indicatoren beoordeeld en waar nodig besproken. Eindverantwoording wordt afgelegd in het jaarverslag met daarin de jaarrekening. Dit document wordt door de directeur-bestuurder vastgesteld en door de Raad van Toezicht goedgekeurd.

Vermogens- en liquiditeitsbeleid

Door de directeur-bestuurder is een vermogens- en liquiditeitsbeleid (zie pagina 38) opgesteld dat periodiek wordt geëvalueerd aan de hand van de financiële rapportages. In dit beleid ligt de nadruk op het mijden van risico's en op maatschappelijk verantwoorde beleggingen.

Extern toezicht

Extern toezicht op en externe toetsing van de bedrijfsvoering van AAP wordt uitgevoerd door:

- Dubois & co (accountantscontrole en management-letter);
- Ministerie van EL&I (controle in het kader van het Dierentuinbesluit);
- Raad van Deskundigen (toezicht op de kwaliteit en veiligheid van de geleverde zorg aan geïnfecteerde chimpansees);
- Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF);
- Ministerie van Financiën (ANBI-status).

COMMUNICATIE MET BELANGHEBBENDEN

AAP streeft een zo groot mogelijke transparantie na. Aan een breed scala belanghebbenden verstrekken we informatie over het werk via verschillende (online) kanalen. In dit jaarverslag is een communicatiematrix opgenomen (zie pagina 17) die de communicatie met de verschillende doelgroepen weergeeft. Voor wat betreft de belangrijkste belanghebbenden (de donateurs, vrijwilligers en collega-organisaties) is de Raad van mening dat er adequate communicatiemiddelen zijn ingericht.

HET FINANCIËEL VERSLAG

AAP heeft het boekjaar 2017 afgesloten met een negatief resultaat van -€ 89k. In de begroting was rekening gehouden met een tekort van € 525k. Dit verschil van € 436k is hoofdzakelijk te verklaren door lagere lasten dan begroot (-€ 175k/-2%) en hogere baten dan begroot (+€ 261k/+4%).

Het verschil in baten wordt met name veroorzaakt bij 'baten van particulieren' en 'baten van loterijorganisaties'. Baten van particulieren zijn per saldo nagenoeg gelijk, maar kennen hogere inkomsten uit nalatenschappen (+€ 305k) en lagere inkomsten uit mailingen/acties (-€ 381k). Door de toekenning van de extra bijdrage door de Nationale Postcode Loterij zijn de baten van loterijorganisaties hoger dan begroot (+ € 191k).

De lasten zijn per saldo lager dan begroot door enerzijds lagere personeelskosten (-€ 155k/-3%) en kantoor- en algemene kosten (-€ 95k/-18%) en anderzijds hogere kosten voor uitbesteed werk (project Born to be Wild +€ 69k) en huisvestingskosten (+€ 63k/+12%). De grote afwijking van kantoor- en algemene kosten is het gevolg van het niet benutten van de post onvoorzien en huisvestingskosten zijn met name hoger dan begroot door het verhogen van de activeringsdrempel van € 5k naar € 25k. Toelichting op de 'Staat van Baten en Lasten' (zie pagina 44).

Het totaal van de wervingskosten in een percentage van de som van de geworven baten bedraagt voor 2017 14,1% (2016: 14,4%). Voor 2017 was 14,8% begroot. Het verschil wordt verklaard door de hogere baten van particulieren en loterijorganisaties dan gepland, zoals hierboven toegelicht, en de lagere bestedingen aan fondsenwerving (-€ 22k/-2%). Met de 14,1% blijft AAP ruim binnen de door het CBF gehanteerde norm van een drie jaar gemiddelde van maximaal 25%. Van de totale som van de geworven baten is 82,9% (2016: 78,7%) aan de doelstellingen opvang, verzorging & herplaatsing Almere en Primadomus, wetgeving & beleid en projecten besteed. Dit is door de eerder genoemde hogere totale baten en lagere kosten lager dan de voor 2017 begrote 87,6%.

VERMOGEN

Reserves en fondsen

Het vermogen wordt onderverdeeld naar de volgende reserves:

- reserve financiering activa;
- bestemmingsreserves;
- continuïteitsreserve.

Reserve financiering activa

AAP financiert haar gebouwen met eigen vermogen. Het vermogen van AAP is derhalve grotendeels vastgelegd in gebouwen bestemd voor de doelstelling. Dit vermogen is niet vrij besteedbaar. AAP neemt de boekwaarde van gebouwen bestemd voor de doelstelling op onder deze reserve.

Bestemmingsreserve

In de bestemmingsreserve zijn gelden gereserveerd voor toekomstige investeringen in en/of aanpassingen aan gebouwen of inventaris/bedrijfsmiddelen. De intentie is deze binnen vijf jaar aan het opgegeven doel te besteden. Voor Primadomus is ultimo 2017 € 536k voor dit doel bestemd en voor Almere € 147k. Ook zijn reserves gevormd voor een investering in de energievoorziening in Primadomus, innovaties ter vergroting van de impact van onze doelstelling en een herstel van de arbeidsvoorwaarden.

Continuïteitsreserve

AAP heeft een continuïteitsreserve gevormd voor de dekking van risico's op korte termijn en om zeker te stellen dat zij ook in de toekomst aan haar verplichtingen kan voldoen. De Goede Doelen Nederland-norm voor de continuïteitsreserve bedraagt 1,5 maal de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie. AAP kiest ervoor alle lasten van de organisatie toe te wijzen aan de werkorganisatie. Dit gezien het substantieel uitvoerende en arbeidsintensieve karakter van de activiteiten van AAP en de daarmee gepaard gaande langlopende verplichtingen ten aanzien van de zorg van de dieren (inclusief minimale instandhouding van daarvoor benodigde faciliteiten waaronder gebouwen en terreinen) en/of dienstverbanden. Om deze reden acht AAP het verantwoord een continuïteitsreserve aan te houden ter hoogte van de maximale norm (1,5).

Dit wordt versterkt door de door AAP geziene risico's aangaande meerjarige verwachtingen van de financiële resultaten. In meerjarenbegrotingen worden negatieve resultaten voorzien, met name als gevolg van stijgende

lasten (inflatie/indexatie van lasten, waaronder met name personeelslasten) en de tegelijkertijd conservatieve groei in baten, zolang de signalen van een duurzame groei nog niet aanwezig zijn.

VOORZIENINGEN

De voorzieningen voor jubileumuitkeringen (€ 45k) zijn aangepast naar de stand van zaken per 31 december 2017. Als gevolg van wijzigingen in de arbeidsvoorwaarden per 1 januari 2017 is de voorziening voor studiekosten – voor zover niet benut in 2017 – vrijgevallen.

LANGLOPENDE SCHULDEN

Het financieel beleid is er onder meer op gericht activa te financieren met eigen middelen en daarmee een sterke balansstructuur te bewerkstelligen. AAP heeft om die reden in 2017 geen langlopende schulden.

LIQUIDITEITEN

In 2017 zijn de beschikbare liquide middelen gestegen tot € 9.880k tegen € 7.871k ultimo 2016. Voor een uitgebreide opstelling van de kasstromen wordt verwezen naar de jaarrekening (pag 46). Uit dit overzicht blijkt dat de kasstroom uit operationele activiteiten in 2017 € 2.113k bedroeg, terwijl een positieve kasstroom van € 535k was begroot. Het verschil is met name een gevolg van de ontvangen bijdrage van de NPL voor Born to be Wild (€ 1.335k). De negatieve kasstroom uit investeringsactiviteiten (€ 104k) is lager dan de begrote (€ 171k). Dit is veroorzaakt door de nog niet afgeronde investering in de vervanging van de fondsenwervende database (voorzien in februari 2018) en het verhogen van de drempel van het activeren van investeringen (van € 5k naar € 25k). Hierdoor is een aantal aanvankelijk als investering begrote posten direct in de kosten verwerkt.

Het saldo liquide middelen wordt, in overeenstemming met het in dit jaarverslag verwoorde beleggingsbeleid, risicomijdend belegd. Hierbij is rekening gehouden met het gegeven dat de continuïteitsreserve snel liquide moet zijn in geval van calamiteiten. De liquide middelen zijn voor een klein deel belegd in staatsobligaties (€ 179k), de overige liquide middelen staan op een spaarrekening.

TOELICHTING OP DE INVESTERINGEN

In 2017 zijn in Almere geïnvesteerd in aanpassingen/vervanging in bestaande gebouwen, met name het Chimpanse Complex (50k).

KOSTEN ADMINISTRATIE EN BEHEER

De uitvoeringskosten van de eigen organisatie worden toegerekend op basis van een verdeelsleutel die is gebaseerd op de tijdsbesteding van contractueel gebonden medewerkers. De administratie- en beheerkosten worden uitgedrukt als percentage van de totale kosten. Het begrote percentage bedraagt 5,0% ten opzichte van 4,6% gerealiseerd.

Het percentage valt binnen de door AAP gestelde norm van 5%.

VERWACHTINGEN 2018

Voor het jaar 2018 is een negatief resultaat begroot van -€ 639k. De baten worden in 2018 op een gelijk niveau begroot, terwijl de lasten hoger worden begroot ten opzichte van 2017.

In 2017 zit Born to be Wild voor € 191k in de realisatie (in zowel lasten als baten), in 2018 is dit € 495k. De reguliere baten uit fondsenwerving zijn conservatief begroot op het niveau van de realisatie 2017, uitgezonderd inkomsten uit nalatenschappen. Ondanks de hogere inkomsten uit nalatenschappen dan begroot in 2017, blijft AAP deze conservatief begroten. Verder zijn de kosten met name gestegen door de indexatie en periodiek verhogingen van de salarissen.

MEERJARENVERWACHTINGEN

Het negatieve resultaat over 2018 is een gevolg van het niet realiseren van de geambieerde structurele groei in fondsenwervende baten. Deze groei is noodzakelijk om de toegenomen exploitatielasten als gevolg van de in de afgelopen jaren gerealiseerde schaa sprong te financieren, alsook de stijgende exploitatiekosten als gevolg van inflatie en loonontwikkelingen. In de meerjarenbegroting houdt AAP rekening met een gematigde groei in fondsenwervende baten, die voor de komende jaren alsnog leidt tot negatieve resultaten. Zolang geen zicht is op een structurele groei in fondsenwervende baten, ziet AAP het aanhouden van een maximale continuïteitsreserve als verantwoord. Dit om in ieder geval stijgende exploitatiekosten in de toekomst te kunnen blijven dekken en daarmee de continuïteit van onze activiteiten te kunnen waarborgen. Zolang deze fondsenwervende groei niet wordt ingezet, wordt de organisatie uitgedaagd om met minder of gelijke middelen eenzelfde ambitieniveau te handhaven. Het thema impact biedt daarbij waardevolle inzichten.

SAMENWERKINGSTABEL

Naam organisatie/ samenwerkingsverband	Rol AAP	Doel samenwerking
Bijdrage AAP < € 2.500		
<i>Species Survival Network (SSN)</i>	Lid	Op de hoogte blijven van internationale ontwikkelingen, vooral in relatie tot het CITES-verdrag. Onderhouden en gebruiken van een internationaal netwerk.
Bijdrage AAP > € 2.500 en < € 10.000		
<i>InfoCircos (Spanje)</i>	Als lid betrokken zijn bij de beleidsvorming in Spanje. AAP financiert de inhuur van een coördinator.	Een einde maken aan het gebruik van exotische zoogdieren ten behoeve van circussen in Spanje.
<i>Lid Vereniging Participanten Kemphaan</i>	Lid en secretaris	Afstemming van beheer en promotie van het stadslandgoed waarop AAP is gevestigd.
Bijdrage AAP >= € 10.000		
<i>De Dierencoalitie</i>	Lid dagelijks bestuur dat toeziet op de resultaten van de nieuwe koers.	Zicht houden op de Nederlandse politiek en afstemming tussen dierenbeschermings-organisaties in Nederland. Verhogen impact sector door eenduidige standpunten naar de Nederlandse politiek.
<i>European Alliance for Rescue centers and Sanctuaries (EARS)</i>	Directeur-bestuurder AAP is voorzitter van het bestuur van het samenwerkingsverband.	Europese opvangcentra en hun belangen bijeen brengen en behartigen, kwaliteit van het werk verbeteren en de samenwerking te vergroten.

Resultaten 2017	Activiteiten voor 2018	Risico's
Samen met o.a. EARS en Eurogroup for Animals werkt AAP binnen een officiële CITES werkgroep aan het verbeteren van de opvang van in beslaggenomen dieren. De inbreng van AAP wordt zeer gewaardeerd.	AAP participeert in verschillende overlegstructuren om de regelgeving over welzijn van in beslaggenomen dieren binnen CITES te verbeteren.	Oprichtende partij is Born Free. Born Free heeft fundamentele standpunten dan AAP (bijv. ten aanzien van dierentuinen). Dit kan de samenwerking van AAP met dierentuinen beïnvloeden.
Zoals in het verslag vermeld heeft InfoCircos de nodige successen geboekt op gemeentelijk en regionale niveau in Spanje; verboden op het gebruik van wilde dieren in circussen.	Verdere uitbreiding van verboden op het gebruik van exoten in circussen uiteindelijk leidend tot regionale verboden en een nationaal verbod.	AAP is een van de grootste deelnemende organisaties in het samenwerkingsverband. Een aantal andere partners gaat in hun standpunten aanzienlijk verder dan AAP. Dat kan voor AAP lastig worden in de samenwerking met andere stakeholders.
Reguliere beheer en promotieactiviteiten.	Reguliere beheer en promotieactiviteiten.	Geen
De Dierencoalitie ondersteunde de activiteiten van AAP met betrekking tot moeizame totstandkoming van de Positieflijst. In overige dierenbeschermingsdossiers was de Dierencoalitie zeer actief, deze waren voor AAP minder direct relevant. In 2017 werd een nieuwe coördinator aangesteld.	De DC kent een jaarplan. Voor AAP is het van belang dat de coördinator in Den Haag aanwezig is. AAP heeft haar steun aan de DC met een jaar verlengd. Het bestuurslidmaatschap is verlegd van de directeur naar de beleidsmedewerker van de afdeling Wetgeving & Beleid.	Geen
EARS heeft een opvangdatabase gelanceerd waardoor overheden en organisaties die onderdak zoeken voor dieren, daar adressen voor vinden. Samenwerking tussen EARS en AAP was in 2017 zeer intensief.	AAP is er mee gediend als EARS meer aanzien geniet binnen de EU en zo kan helpen de Europese processen te verbeteren. Samenwerking met CITES (via SSN) verbeteren en nieuwe leden screenen.	Geen

Naam organisatie/ samenwerkingsverband	Rol AAP	Doel samenwerking
Bijdrage AAP >= € 10.000		
<i>Goede Doelen Nederland</i>	AAP is lid. De directeur-bestuurder is toegetreden tot het bestuur van Goede Doelen Nederland.	Effectiviteit sector vergroten door sector brede afstemming en belangenbehartiging en o.a. centrale inkoop.
<i>Eurogroup for Animals (Brussel)</i>	Strategische samenwerking voor Europese lobby.	Het monitoren van dierenwelzijn issues in Brussel en het tot stand brengen van Europese regelgeving voor een welzijnsverbetering van exoten in Brussel en in Europese lidstaten.
<i>Lilongwe Wildlife Rescue (Malawi)</i>	AAP is medefinancier van dit project.	Met kennis en middelen de ontwikkeling van een opvangcentrum in Afrika steunen met als uiteindelijk doel deze zelfvoorzienend te maken.
<i>IFAW (International Fund for Animal Welfare)</i>	Initiator van de samenwerking in het kader van het project 'Born to be Wild'.	De expertise van IFAW inzetten om met name het Marokkaanse deel van de doelstellingen van 'Born to be Wild' te realiseren.
Samenwerkingen zonder geldelijke verplichtingen		
<i>International Primate Protection League (IPPL)</i>	De directeur van AAP is de Nederlandse vertegenwoordiger.	Er wordt geen gebruik meer gemaakt van nationale vertegenwoordiging.
<i>Ministerie van OCW</i>	AAP ontvangt subsidie via het Ministerie van OCW en VWS.	Een veilige, welzijnsvriendelijke en duurzame oplossing voor de voormalige chimpansees uit Biomedical Primate Research Center (BPRC Rijswijk).

Resultaten 2017	Activiteiten voor 2018	Risico's
Reguliere activiteiten.	Reguliere activiteiten.	Geen
AAP werkt binnen Eurogroup intensief samen met één medewerker. De nadruk lag in 2017 op de tot stand bringing van nationale positieflijsten.	Continueren activiteiten in lidstaten aangaande de positieflijst, een Europees overleg initiëren met betrekking tot de problematiek van de beperkte opvangcapaciteit in Europa.	Met name financieel; het behelst een grote financiële verplichting.
Naast financiële steun aan het opvangcentrum zijn we mede financier van een voorlichtingsfilm en hebben we bijgedragen aan het opstellen van huisvestingsrichtlijnen.	Meer aandacht voor het preventie werk. Implementatie van nieuwe wetgeving en voorlichting over illegale handel.	Geen
Opzetten van het samenwerkingsverband en het opstarten van activiteiten in Marokko zoals eerder in het verslag beschreven.	Het continueren en verder uitrollen van de activiteiten in het kader van 'Born to be Wild' met name in Marokko.	Geen
Geen activiteiten, vriendschappelijke band blijft bestaan.	Geen activiteiten, vriendschappelijke band blijft bestaan.	Geen
Buiten regulier overleg geen bijzonderheden.		Afhankelijkheid van subsidie is een risico dat door middel van een convenant veilig is gesteld.

VERMOGENS- EN LIQUIDITEITSBELEID

Het vermogens- en liquiditeitsbeleid van AAP kent als hoofduitgangspunt het in standhouden van de waarde van de hoofdsom.

Hiervoor weegt AAP het minimaliseren van risico en het duurzaam, maatschappelijk en ethisch verantwoord financieel beheer af. Deze afweging valt uiteen in een tweetal niveaus; de keuze voor een bankrelatie en de keuze voor een financieel product.

BANKRELATIE(S)

De banken waar AAP zaken mee doet, moeten in het kader van het minimaliseren van het risico minimaal voldoen aan één van de volgende criteria:

1. een systeembank óf
2. minimaal een core Tier-1 ratio (1) (= kernkapitaal) van 10%(2) óf
3. beoordeling van Moody's van minimaal A2

Na toetsing op deze criteria wordt iedere (potentiële) bankrelatie getoetst op het gevoerde duurzaamheidsbeleid. Dit duurzaamheidsbeleid vormt uiteindelijk de doorslaggevende factor in de keuze voor een bankrelatie.

SPREIDEN VAN VERMOGEN EN LIQUIDITEITEN

Het vermogen van AAP dient verspreid te worden over verschillende banken en/of juridische entiteiten. Per bank en/of entiteit mag maximaal vijf miljoen euro gestald vermogen staan.

VERMOGENS- OF LIQUIDITEITSPRODUCTEN

Alleen producten met een (zeer) laag risicoprofiel worden door AAP aangekocht of aangehouden. Dit betekent dat overtollige liquiditeiten tegen vastrentende waarden voor bepaalde termijn worden vastgelegd of aangehouden op een spaarrekening. Onder vastrentende waarden verstaan we deposito's of obligaties. Obligaties dienen bij aanschaf een bovengemiddeld positieve rating (= onder gemiddeld risico) te hebben. Obligaties worden in principe verkocht op het moment dat deze een gemiddelde rating krijgen. Donaties, giften, nalatenschappen e.d. die worden geschonken aan AAP en die bestaan uit vastrentende waarden worden geaccepteerd. Afhankelijk van de geldende rentestand is het beleid om deze obligaties aan te houden tot

aflossingsdatum en periodiek de rente te ontvangen. Nalatenschappen die bestaan uit effecten worden geaccepteerd en vanuit het risico-oogpunt in principe direct na overdracht geliquideerd.

DUURZAAM, MAATSCHAPPELIJK EN ETHISCH VERANTWOORD BELEGGEN

AAP wil duurzaam, maatschappelijk en ethisch verantwoord haar vermogen en liquiditeiten onderbrengen bij banken, waarbij ons streven is om zo verstandig mogelijk met energiebronnen en het milieu om te gaan. Dit past bij onze waarden als maatschappelijke organisatie. De doelstelling van AAP is om met zo min mogelijk risico een zo gunstig mogelijk rendement te realiseren, onder voorwaarde dat er voldaan wordt aan de eisen op het gebied van duurzaam, maatschappelijk en ethisch verantwoord ondernemen. Beoordeling van de portefeuille bij bancaire organisaties vindt plaats met behulp van Sustainalitics; een onderzoeksinstituut gespecialiseerd in verkrijgen en toepassen van ethische beoordelingen van ondernemingen en staten.

POSITIEVE CRITERIA

De aan te houden vastrentende waarden dienen aan de volgende criteria te voldoen:

- Het beleid van de onderneming dient niet in strijd met de doelstelling van AAP te zijn.
- Ondernemingen dienen geen negatieve invloed uit te oefenen op het welzijn van uitheemse diersoorten.
- Ondernemingen dienen een actief en integraal milieubeleid te voeren, hierbij kan gedacht worden aan:
 - de aard van de gebruikte grondstoffen en eindproduct;
 - energie en waterverbruik;
 - de aard van vrijkomende emissies en afval bij de productie en
 - mogelijkheden en mate van hergebruik van producten.

UITSLUITINGSCRITERIA

Geen beleggingen zijn toegestaan in:

- ondernemingen die bij ontwikkeling en productie van hun artikelen gebruikmaken van dierproeven (om deze reden wordt niet belegd in farmaceutische bedrijven);
- ondernemingen in de bio-industrie of die gebruikmaken van gentechnologie;
- ondernemingen actief in productie of distributie van nucleaire energie;
- ondernemingen actief in productie of handel van wapens gericht op vernietiging van leven, natuur of eigendommen;
- ondernemingen die zich bezighouden met tabak, alcohol, pornografie, gokken, kinderarbeid, discriminatie en schending van mensenrechten;
- in aandelen, tenzij verworven uit een nalatenschap van een donateur (aandelen in de hierboven genoemde ondernemingen zijn niet toegestaan).

JAARREKENING

BALANS PER 31 DECEMBER 2017

(na resultaatbestemming)

	31 december 2017		31 december 2016	
	€	€	€	€
ACTIVA				
Immateriële vaste activa (1)				
<i>Bedrijfsmiddelen</i>				
Software	7.847		14.822	
Software in ontwikkeling	54.615		0	
		62.462		14.822
Materiële vaste activa (2)				
<i>Bedrijfsmiddelen (3)</i>				
Gebouwen en terreinen	1.782.437		1.846.029	
Inventaris bedrijfsmiddelen	166.466		275.364	
		1.948.903		2.121.393
<i>Direct in gebruik voor de doelstelling (4)</i>				
Gebouwen en terreinen	10.239.358		10.695.642	
Inventaris doelstelling	40.687		80.411	
Gebouwen in ontwikkeling	0		77.265	
		10.280.045		10.853.318
		12.228.948		12.974.711
Financiële vaste activa (5)				
Effecten		216.777		196.170
Vorraden (6)		13.781		16.778
Vorderingen (7)		2.525.128		2.904.271
Liquide middelen (8)		9.879.611		7.871.253
Totaal		24.926.707		23.978.005

	31 december 2017		31 december 2016	
	€	€	€	€
PASSIVA				
Reserves en fondsen (9)				
Reserves				
Continuïteitsreserve (10)	11.514.356		11.670.187	
Reserve financiering activa doelstelling (11)	10.239.358		10.772.907	
Bestemmingsreserve (12)	1.183.000		582.546	
		22.936.714		23.025.640
Voorzieningen (13)				
Voorziening jubileum	45.357		39.934	
Voorziening studiekosten	0		28.060	
		45.357		67.994
Kortlopende schulden (14)				
Belastingen en sociale lasten	130.765		145.154	
Crediteuren	139.608		153.601	
Overlopende passiva (15)	1.337.798		215.894	
Overige kortlopende schulden (16)	336.465		369.722	
		1.944.636		884.371
Totaal		24.926.707		23.978.005

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2017

(op basis van richtlijn RJ650 per 1-1-2017)

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
	€	€	€
BATEN			
Baten van particulieren (17)	5.510.300	5.485.896	5.996.429
Baten van bedrijven (18)	76.269	128.000	190.009
Baten van loterijorganisaties (19)	690.776	500.000	500.000
Baten van subsidies van overheden (20)	924.023	910.844	942.212
Baten van andere organisaties zonder winststreven (21)	126.279	105.000	0
Som van de geworven baten	<u>7.327.647</u>	<u>7.129.740</u>	<u>7.628.650</u>
Baten als tegenprestatie voor levering producten en/of diensten (22)	195.186	145.600	185.911
Overige baten (23)	47.084	26.982	59.166
Som van de baten	<u>7.569.917</u>	<u>7.302.322</u>	<u>7.873.727</u>
LASTEN (24)			
Besteed aan doelstellingen			
Doelstelling opvang, verzorging en herplaatsing Almere	3.280.094	3.334.440	3.315.615
Doelstelling opvang, verzorging en herplaatsing Primadomus	1.930.257	2.008.468	1.830.804
Wetgeving en beleid	1.067.701	986.833	987.683
Projecten	0	64.134	63.234
	<u>6.278.052</u>	<u>6.393.875</u>	<u>6.197.336</u>
Wervingskosten	1.035.720	1.057.816	1.101.672
Kosten beheer en administratie	352.870	390.299	384.819
Som van de lasten	<u>7.666.641</u>	<u>7.841.990</u>	<u>7.683.827</u>
Saldo vóór financiële baten en lasten	<u>-96.724</u>	<u>-539.668</u>	<u>189.900</u>
Saldo financiële baten en lasten (25)	7.798	14.553	26.790
Saldo van baten en lasten	<u><u>-88.926</u></u>	<u><u>-525.115</u></u>	<u><u>216.690</u></u>

Bestemming saldo van baten en lasten:

Toevoeging/onttrekking aan:

– continuïteitsreserve	-155.831
– reserve financiering activa doelstelling	-533.549
– bestemmingsreserve innovaties	250.000
– bestemmingsreserve herstel arbeidsvoorwaarden	250.000
– bestemmingsreserve Almere	-99.546
– bestemmingsreserve Primadomus	200.000

Saldo van baten en lasten**-88.926****Resultaatbestemming 2017**

De bestemmingsreserve Almere wordt verlaagd maar aangehouden voor toekomstige investeringen voor de instandhouding van gebouwen en inventaris. Er worden twee nieuwe bestemmingsreserves (innovaties en herstel arbeidsvoorwaarden) gevormd alsmede een toevoeging gedaan aan de bestemmingsreserve Primadomus. Het negatieve resultaat van € 88.926 en de mutatie op de reserve financiering activa doelstelling (door afschrijvingen op gebouwen) worden verrekend met de continuïteitsreserve (zie pagina 56 en verder in het jaarverslag).

KASSTROOMOVERZICHT 2017

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten			
Baten van particulieren (17)	5.688.883	5.485.896	5.534.301
Baten van bedrijven (18)	50.293	128.000	55.902
Baten van loterijorganisaties (19)	1.835.000	500.000	500.000
Baten van subsidies van overheden (20)	1.157.159	1.146.000	1.172.120
Baten van andere organisaties zonder winststreven (21)	116.279	105.000	122.599
Baten als tegenprestatie voor levering producten en/of diensten (22)	141.020	145.600	26.187
Overige baten (23)	31.489	26.982	20.403
Loonkostensubsidies (26)	4.784	4.680	4.700
Betalingen aan leveranciers en werknemers	-6.936.354	-7.021.345	-6.907.863
	<u>2.088.553</u>	<u>520.813</u>	<u>528.349</u>

Kasstroom uit operationele activiteiten			
Ontvangen rente (25)	17.813	8.628	36.222
Betaalde rente	0	0	0
Beleggingsresultaat (25)	6.449	5.925	6.232
	<u>2.112.815</u>	<u>535.366</u>	<u>570.803</u>

Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
Investerings in immateriële vaste activa (1)	54.615	148.546	10.470
Investerings in bedrijfsmiddelen (3)	0	0	217.947
Investerings in doelstelling (4)	49.842	22.000	901.248
Desinvestering	0	0	0
	<u>104.457</u>	<u>170.546</u>	<u>1.129.665</u>

Kasstroom uit financieringsactiviteiten			
Aflossing langlopende leningen	0	0	0
Afgestoten beleggingen (5)	0	0	0
Koersresultaat (25)	0	0	0
	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>

Netto kasstroom	<u>2.008.358</u>	<u>364.820</u>	<u>-558.862</u>
Saldo liquide middelen primo	<u>7.871.253</u>	<u>7.871.253</u>	<u>8.430.115</u>
Saldo liquide middelen ultimo	<u><u>9.879.611</u></u>	<u><u>8.236.073</u></u>	<u><u>7.871.253</u></u>

TOELICHTING

ALGEMENE TOELICHTING

Activiteiten

De activiteiten van AAP betreffen het verbeteren van het welzijn van uitheemse, niet-gedomesticeerde dieren. AAP doet dit enerzijds door opvang, verzorging en herplaatsing van individuele dieren en anderzijds door preventieve beïnvloeding van algemeen publiek en beleidsmakers. AAP zet zich in Nederland en daarbuiten actief in om samenwerkingen aan te gaan om haar doel te bereiken. Voor de statutaire doelstelling zie pagina 18 in het jaarverslag.

Vestigingsadres

AAP, statutair gevestigd te Almere, is feitelijk gevestigd op Kemphaanpad 1, 1358 AC te Almere. Daarnaast heeft AAP nog een vestiging in Spanje, Primadomus genaamd, op Partida Rincón del Moro nr. 6 te Villena, Alicante.

Stelselwijzigingen

In 2017 heeft zich met terugwerkende kracht een stelselwijziging voorgedaan. Deze betreft de baat van de Nationale Postcode Loterij (NPL). Onder de nieuwe RJ650 verantwoordt AAP deze baat in het jaar waarin deze is toegezegd. Per jaareinde wordt een vordering opgenomen voor de bijdrage die de NPL heeft toegezegd over het boekjaar en waarvan het precieze bedrag vastgesteld wordt binnen enkele maanden na afloop van het boekjaar. Op basis van de gewijzigde grondslag heeft een herrekening plaatsgevonden van het eigen vermogen eind 2016 van € 500.000.

Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest en ontvangen dividenden zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. De verkrijgings- of vervaardigingsprijs van de verworven activa doelstelling en bedrijfsmiddelen is opgenomen onder de investeringsactiviteiten. Afgestoten beleggingen en gerealiseerde koersresultaten zijn opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten.

Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt het bestuur van AAP zich verschillende oordelen en schattingen die

essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningpost.

WAARDERINGSGRONDSLAGEN VAN ACTIVA EN PASSIVA

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld conform de "Richtlijn Fondsenwervende Instellingen" (Richtlijn 650 of RJ650) en de "Algemene bepalingen voor organisaties zonder winststreven" (Richtlijn 640), zoals gepubliceerd onder verantwoordelijkheid van de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar, met uitzondering van de toegepaste schattingswijzigingen zoals opgenomen in de desbetreffende paragrafen.

In 2017 heeft de RJ650 de richtlijn met betrekking tot de verantwoording van de baten gewijzigd. Hierdoor zijn de vergelijkende cijfers van de baten 2016 aangepast conform de nieuwe richtlijn.

Bijzondere waardevermindering van vaste activa

AAP beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden

verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord. Een bijzonder waardeverminderingverlies wordt direct als last verwerkt in de staat van baten en lasten onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

De opbrengstwaarde wordt in eerste instantie ontleend aan een bindende verkoopovereenkomst; als die er niet is, wordt de opbrengstwaarde bepaald met behulp van de actieve markt waarbij normaliter de gangbare biedprijs geldt als marktprijs.

1. Immateriële vaste activa

Software wordt bij aanschaf gewaardeerd tegen de kostprijs (zijnde de verkrijgings- of vervaardigingsprijs). Na de eerste waardering wordt de kostprijs vermindert met cumulatieve afschrijvingen volgens de lineaire methode. Voor de aanschaffingen gedurende het boekjaar vindt afschrijving tijdsevenredig plaats.

2. Materiële vaste activa

Bedrijfsgebouwen en terreinen worden gewaardeerd tegen aanschaffingsprijs, vermindert met de afschrijvingen volgens de lineaire methode. Voor de aanschaffingen gedurende het boekjaar vindt afschrijving tijdsevenredig plaats. De afschrijvingsperiode is gebaseerd op de verwachte levensduur van de activa. Op terreinen wordt niet afgeschreven. Er is geen verplichting tot herstel na afloop van het gebruik van het actief. De kosten worden rechtstreeks in het resultaat verantwoord.

Overige vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht. Voor de vaststelling of voor een materieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering wordt verwezen naar betreffende paragraaf.

3. Bedrijfsmiddelen

De geschatte levensduur van de gebouwen bedraagt 30 jaar. De geschatte levensduur van de inventaris bedrijfsmiddelen bedraagt 3 jaar, met uitzondering van de levensduur van de zonnepanelen die 10 jaar bedraagt.

4. Direct in gebruik voor de doelstelling

De geschatte levensduur van de gebouwen zonder dierverblijven in gebruik voor de doelstelling bedraagt 30 jaar. Voor gebouwen met dierverblijven in gebruik voor de doelstelling is gerekend met een levensduur van 20 jaar.

De geschatte levensduur van de inventaris in gebruik voor de doelstelling bedraagt 3 jaar.

5. Financiële vaste activa

Effecten worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Onder de financiële vaste activa zijn effecten (obligaties en aandelen) verantwoord die uit nalatenschappen zijn verkregen. De effecten worden gewaardeerd tegen marktwaarde. De gerealiseerde en ongerealiseerde koersverschillen worden in de staat van baten en lasten verantwoord onder saldo financiële baten en lasten.

6. Voorraden

De voorraden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere opbrengstwaarde onder toepassing van de FIFO-methode ('first in, first out'). De opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs. Bij de bepaling van de opbrengstwaarde wordt rekening gehouden met de incurantheid van de voorraden.

7. Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

8. Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en direct opeisbare deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

9. Reserves en fondsen

Het eigen vermogen van AAP wordt verdeeld over diverse reserves en fondsen. Jaarlijks wordt het resultaat door het bestuur bestemd. Eerst wordt de continuïteitsreserve opgebouwd. Vervolgens wordt de bestemmingsreserve financiering activa doelstelling gevormd. Als laatste worden de bestemmingsreserves gevormd naar aanleiding van het Lange Termijn Plan. Dit plan wordt goedgekeurd door de Raad van Toezicht.

10. Continuïteitsreserve

De continuïteitsreserve is gevormd voor de dekking van risico's op korte termijn en om zeker te stellen dat in de toekomst aan de verplichtingen kan worden voldaan. Conform richtlijnen van Goede Doelen Nederland mag de maximaal toegestane continuïteitsreserve 1,5 maal

de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie zijn. Gezien het substantieel uitvoerende karakter van de organisatie en de daaraan gekoppelde langlopende verplichtingen, kiest AAP ervoor om de totale jaarlijkse lasten toe te kennen tot de werkorganisatie.

11. Reserve financiering activa doelstelling

De reserve financiering activa doelstelling is afgezonderd ter grootte van de boekwaarde van de gebouwen voor de doelstelling. Dit deel van het vermogen is niet vrij besteedbaar voor AAP.

12. Bestemmingsreserve

De bestemmingsreserves zijn afgezonderd voor een viertal onderdelen: innovaties, herstel arbeidsvoorwaarden en toekomstige investeringen voor de instandhouding van gebouwen en inventaris in Almere en Primadomus.

13. Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De overige voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Er is een voorziening jubileumuitkering gevormd om uitkeringen aan medewerkers van AAP zeker te stellen. Deze jubileumuitkeringen behelzen een uitkering van een (deel van het) bruto maandsalaris gerelateerd aan het aantal verblijfsjaren bij AAP. Er wordt een half bruto maandsalaris uitgekeerd bij 10 en 15 dienstjaren, 1 bruto maandsalaris bij 25 jaar in dienst en 2 bruto maandsalarissen bij 40 jaar in dienst. De opbouw van deze jubileumvoorziening vangt pas aan op het moment dat een medewerker minimaal 5 jaar in dienst is.

14. Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

15. Overlopende passiva

Overlopende passiva worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Overlopende

passiva worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde. Deze worden uitgesplitst weergegeven in de toelichting op de balans per 31 december 2017.

16. Overige kortlopende schulden

Overige kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Overige kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde. De looptijd is korter dan 1 jaar. Deze worden uitgesplitst weergegeven in de toelichting op de balans per 31 december 2017.

Pensioenregeling

De belangrijkste kenmerken van de pensioenregeling van AAP zijn:

- een middelloonregeling waarbij de pensioengrondslag het pensioengevend jaarsalaris is (inclusief vakantiegeld) verminderd met de franchise;
- de pensioenaanspraken worden niet geïndexeerd;
- de opbouw 1,875% (2016: 1,875%) per dienstjaar voor het ouderdomspensioen (middelloon);
- eigen bijdrage voor de werknemer is: 3,25% (2016: 3,25%) van de pensioengrondslag;
- contractduur van 3 jaar waarbij de uitvoeringsovereenkomst eindigt op 31 december 2017;
- de pensioenleeftijd is 67 jaar (met ingang van 2014 is de pensioenleeftijd verhoogd van 65 naar 67 jaar).

De pensioenregeling is ondergebracht bij een verzekeraar (ASR). Het betreft een verzekerde regeling waarbij de verzekeraar het risico loopt. Een dekkingsgraad is derhalve niet van toepassing. ASR is door Standard & Poor beoordeeld met de rating A, die overeenkomt met "aanvaardbare kwaliteit". Voordelen en nadelen van individuele waardeoverdracht naar aanleiding van verschil tussen marktrente en contractuele rente worden verrekend met AAP. Bij een inkomende individuele waardeoverdracht worden de aanspraken door de oude uitvoerder omgerekend naar een overdrachtswaarde op basis van de wettelijke rente. Deze overdrachtswaarde wordt in het contract aangewend voor de aankoop van nieuwe aanspraken op basis van het contractuele tarief. Indien de wettelijke rente hoger is dan de rente die gehanteerd wordt in het contract, dan zal de nieuwe werkgever het verschil moeten bijleggen. Bij een uitgaande overdracht geldt precies hetzelfde, maar dan omgekeerd. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terug storting leidt of tot een vermindering van toe-

komstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

Per 1-1-2018 stapt AAP over op een pensioen op basis van beschikbare premiereregeling. Er is een 5-jarig contract afgesloten met Brand New Day.

GRONDSLAGEN BEPALING VAN OVERSCHOTTEN EN TEKORTEN

Algemeen

Het overschot of tekort wordt bepaald als het verschil tussen de som van de baten en de som van de lasten vermeerderd danwel verminderd met het saldo financiële baten en lasten. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop deze betrekking hebben. Bij deze toerekening wordt een bestendige gedragslijn gevolgd. In de balans wordt rekening gehouden met de, aan een periode toe te rekenen bedragen die in een andere periode zijn of worden ontvangen dan wel betaald. Verliezen worden verantwoord als deze voorzienbaar zijn; baten worden verantwoord als deze gerealiseerd zijn.

Baten

17. Baten van particulieren

Onder de baten van particulieren wordt verstaan ontvangen donatie- en adoptiegelden alsmede opbrengsten uit acties, nalatenschappen, legaten, lijfrentes, air-miles en al het andere dat door vrijgevigheid wordt ontvangen.

Nalatenschappen, legaten en toegezegde schenkingen worden verantwoord in het jaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld, onder aftrek van eventueel verschuldigde schenkings- en successierechten. De ontvangen toezeggingen met betrekking tot nalatenschappen en legaten met een geschatte waarde van minder dan € 10.000 worden op 100% gewaardeerd. Toezeggingen boven de € 10.000 worden gewaardeerd op 85%.

De overige posten worden opgenomen op het moment dat er een betrouwbare schatting van de opbrengst kan worden gemaakt. Vanwege de geringe omvang van de opbrengstwaarde van de verkoop van voorraden, wordt deze in de staat van baten en lasten verantwoord onder de baten als tegenprestatie voor levering producten en/of diensten. De opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs.

18. Baten van bedrijven

Onder de baten van bedrijven wordt verstaan ontvangen donatie- en adoptiegelden en al het andere dat door vrijgevigheid wordt ontvangen.

19. Baten van loterijorganisaties

Onder baten van loterijorganisaties wordt verstaan ontvangen baten van de Nationale Postcode Loterij.

20. Baten van subsidies van overheden

Onder baten van subsidies van overheden worden vergoedingen verantwoord voor in opdracht van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap afgesloten contracten met betrekking tot de opvang en verzorging van proefdieren. Zie voor verdere informatie toelichting op de balans punt 15 overlopende passiva. Verder worden hieronder overige (eenmalige) subsidies verantwoord en subsidies ontvangen voor een Europees vrijwilligers project.

21. Baten van andere organisaties zonder winststreven

Onder baten van andere organisaties zonder winststreven wordt verstaan ontvangen donatie- en adoptiegelden alsmede opbrengsten uit acties van scholen, fondsen en stichtingen.

22. Baten als tegenprestatie voor levering producten en/of diensten

Onder baten als tegenprestatie voor levering producten en/of diensten worden onder andere verantwoord baten ontvangen voor de opname en verzorging van inbeslaggenomen dieren, ontvangen huurbedragen van vrijwilligers/stagiaires/medewerkers voor woonruimte en baten voor het verzorgen van opleidingen voor derden. Verkregen goederen en diensten in natura van materiële omvang worden verantwoord tegen de waarde volgens het economisch verkeer.

23. Overige baten

Onder overige baten worden bedrijfskortingen en diverse kleine retour ontvangen bedragen geboekt.

24. Lasten

De lasten bestaan uit kosten besteed aan de doelstellingen, wervingskosten en kosten besteed aan beheer en administratie. De kosten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Bij deze toerekening wordt een bestendige gedragslijn gevolgd. Directe kosten worden meteen toegewezen waar ze betrekking op hebben. Indirecte kosten worden verdeeld op basis van een kostenverdeelsleutel. Deze kostenverdeelsleutel is gebaseerd op de verhouding van de bestede uren van de medewerkers van AAP over de doelstellingen, werving baten en beheer en administratie. Het aan de medewerkers betaalde jaarsalaris is hierbij als wegingsfactor meegenomen en de berekening wordt jaarlijks geactualiseerd.

Tot en met 2016 vielen onder de doelstelling "projecten" de kosten gerelateerd aan bouwprojecten. Hierbij werden bestede uren van betrokken medewerkers toegerekend aan dit onderdeel. In 2017 zijn deze kosten niet toegerekend, omdat er geen bouwprojecten hebben plaatsgevonden. In de onderstaande tabel is het toerekeningspercentage daarom 0%.

In 2017 is het project "Born to be Wild", gefinancierd door de Nationale Postcode Loterij, van start gegaan. De kosten die in dit project gemaakt worden vallen onder onze reguliere doelstellingen.

Van de indirecte kosten wordt 78,7% (in 2016: 79,4%) toegewezen aan de doelstelling. De onderverdeling daarvan is als volgt:

– Opvang, verzorging en herplaatsing Almere	52,2%	} 78,7%
– Opvang, verzorging en herplaatsing Primadomus	14,7%	
– Wetgeving en beleid (v.h. preventie)	11,8%	
– Projecten (geen toewijzing in 2017)	0,0%	

Van de indirecte kosten wordt 14,0% (in 2016: 12,8%) toegewezen aan werving baten. De onderverdeling daarvan is als volgt:

– wervingskosten	14,0%
------------------	-------

De kosten beheer en administratie 7,3% (in 2016: 7,8%) worden berekend door toerekening van de kosten directie, financiën, technische dienst, automatisering, P&O en facilitaire diensten.

– beheer en administratie	7,3%
---------------------------	------

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Afschrijvingen

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief.

25. Saldo financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva. Baten uit beleggingen bestaan uit dividend, rente en (on)gerealiseerde koersresultaten.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2017

ACTIVA

VASTE ACTIVA

1. IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

	Software	Software in ontwikkeling	Totaal
	€	€	€
1. Bedrijfsmiddelen			
Aanschafwaarde per 31 december 2016	20.925	0	20.925
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december 2016	6.103	0	6.103
Boekwaarde per 1 januari 2017	14.822	0	14.822
Van software in ontwikkeling naar software	0	54.615	54.615
Bij: investeringen 2017	0	0	0
	14.822	54.615	69.437
Afschrijvingen	6.975	0	6.975
Boekwaarde per 31 december 2017	7.847	54.615	62.462
Aanschafwaarde per 31 december 2017	20.925	54.615	75.540
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december 2017	13.078	0	13.078
Boekwaarde per 31 december 2017	7.847	54.615	62.462

In de post immateriële vaste activa per ultimo 2017 is een bedrag inbegrepen met een boekwaarde ad € 3.485 (in 2016 € 6.970) met betrekking tot Primadomus.

2. MATERIËLE VASTE ACTIVA

	Gebouwen en terreinen	Inventaris bedrijfs- middelen	Totaal
	€	€	€
3. Bedrijfsmiddelen			
Aanschafwaarde per 31 december 2016	3.123.455	736.204	3.859.659
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december 2016	1.277.426	460.840	1.738.266
Boekwaarde per 1 januari 2017	1.846.029	275.364	2.121.393
Bij: investeringen 2017	0	0	0
	1.846.029	275.364	2.121.393
Afschrijvingen	63.592	108.898	172.490
Boekwaarde per 31 december 2017	1.782.437	166.466	1.948.903
Aanschafwaarde per 31 december 2017	3.123.455	736.204	3.859.659
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december 2017	1.341.018	569.738	1.910.756
Boekwaarde per 31 december 2017	1.782.437	166.466	1.948.903

In de post totaal bedrijfsmiddelen is per ultimo 2017 een bedrag inbegrepen met een boekwaarde ad € 926.463 (in 2016 € 961.923) met betrekking tot Primadomus.

	Gebouwen en terreinen	Inventaris doelstelling	Gebouwen in ontwikkeling	Totaal
	€	€	€	€
4. Direct in gebruik voor de doelstelling				
Aanschafwaarde per 31 december 2016	21.716.558	493.817	77.265	22.287.640
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december 2016	11.020.916	413.406	0	11.434.322
Boekwaarde per 1 januari 2017	10.695.642	80.411	77.265	10.853.318
Van gebouwen in ontwikkeling naar gebouwen Bij: investeringen 2017	77.265 49.842	0 0	-77.265 0	0 49.842
	10.822.749	80.411	0	10.903.160
Afschrijvingen	583.391	39.724	0	623.115
Boekwaarde per 31 december 2017	10.239.358	40.687	0	10.280.045
Aanschafwaarde per 31 december 2017	21.843.665	493.817	0	22.337.482
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december 2017	11.604.307	453.130	0	12.057.437
Boekwaarde per 31 december 2017	10.239.358	40.687	0	10.280.045

In de post totaal doelstelling is per ultimo 2017 een bedrag inbegrepen met een boekwaarde ad € 4.593.401 (in 2016 € 4.852.618) met betrekking tot activa direct in gebruik voor de doelstelling Primadomus.

5. FINANCIËLE VASTE ACTIVA

	2017	2016
	€	€
Effecten		
Boekwaarde per 1 januari	196.170	195.995
Aankopen/verwervingen	27.509	0
Verkopen	0	0
Gerealiseerde resultaat	0	0
Ongerealiseerde resultaat	-6.902	175
Boekwaarde effecten per 31 december	216.777	196.170
Totaal financiële vaste activa per 31 december	216.777	196.170

De effecten, zijnde obligaties alsmede enkele aandelen ontvangen uit een nalatenschap, worden aangehouden ter belegging, conform het vermogens- en liquiditeitsbeleid van AAP (zie pagina 38 jaarverslag). De effecten staan ter vrije beschikking van AAP. Onder aankopen is verantwoord een effectenportefeuille ontvangen uit een nalatenschap.

6. VOORRADEN

De voorraden bestaan uit AAP gerelateerde artikelen als: sleutelhangers, pluche apen, bedels, boeken en T-shirts. Deze artikelen worden hoofdzakelijk verkocht tijdens de jaarlijkse donateurdagen of gebruikt als relatiegeschenk.

7. VORDERINGEN

	31 dec. 2017	31 dec. 2016
	€	€
Te ontvangen baten uit fondsenwerving	1.269.900	1.455.137
Egalisatiereserve OCW	580.870	821.304
Te ontvangen bijdrage Nationale Postcode Loterij	500.000	500.000
Overlopende activa	74.597	92.313
Rente	7.814	17.375
Pensioenpremie	14.441	11.152
Overige vorderingen	77.506	6.990
	2.525.128	2.904.271

De egalisatiereserve OCW (2017) bestaat uit een te vorderen bedrag met betrekking tot een afgesloten contract over de opvang en verzorging van proefdieren. Op basis van een convenant, d.d. 3 juni 2003, afgesloten met het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap namens de Staat der Nederlanden, wordt gedurende 30 jaar een vast jaarlijks bedrag aan subsidie ontvangen voor de opvang van chimpansees welke proefdier zijn geweest. De ontvangen subsidie minus de bestedingen ten behoeve van de opvang van de chimpansees wordt in de egalisatiereserve OCW verantwoord uit hoofde van vorderingen in verband met de verzorging van deze dieren in toekomstige jaren. Jaarlijks worden de werkelijke uitgaven getoetst aan de toegezegde subsidie, gerealiseerde voordelen of nadelen worden verantwoord via de egalisatiereserve OCW.

De post te ontvangen baten uit fondsenwerving bestaat uit te ontvangen legaten en nalatenschappen voor een bedrag van € 1.191.818 (in 2016 € 1.432.682). Hiervan is onbekend of de looptijd korter of langer dan 1 jaar is.

Onder de post overlopende activa zijn de volgende posten opgenomen:

	€
– vooruitbetaalde kosten	22.818
– debiteuren	32.416
– te ontvangen bedragen	15.598
– depot/borg	3.765
	74.597

In de overige vorderingen is opgenomen het voorschot van € 71.406 aan onze samenwerkingspartner inzake Born to be Wild.

De looptijd van de overlopende activa, rente en overige vorderingen zijn korter dan 1 jaar.

8. LIQUIDE MIDDELEN

De liquide middelen zijn weggezet op direct opvraagbare spaarrekeningen bij diverse bankinstellingen.

Onder de liquide middelen is een bankgarantie Spanje van € 50.000 verantwoord. AAP heeft niet de vrije beschikking over dit bedrag.

PASSIVA

9. RESERVES EN FONDSEN

Reserves

	€
10. Continuïteitsreserve	
Openingsbalans jaarrekening 2016	10.782.937
Mutatie boekjaar 2016	387.250
Saldo per 31 december 2016	11.170.187
Mutatie op basis van stelselwijziging RJ650	500.000
Herziene openingsbalans 2017	11.670.187
Mutatie boekjaar 2017	-155.831
Saldo per 31 december 2017	<u>11.514.356</u>

De Goede Doelen Nederland-norm voor de continuïteitsreserve bedraagt 1,5 maal de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie. AAP kiest ervoor alle lasten van de organisatie toe te wijzen aan de werkorganisatie. Dit gezien het substantieel uitvoerende en arbeidsintensieve karakter van de activiteiten van AAP en de daarmee gepaard gaande langlopende verplichtingen ten aanzien van de zorg van de dieren (inclusief minimale instandhouding van daarvoor benodigde faciliteiten waaronder gebouwen en terreinen) en/of dienstverbanden. Om deze reden acht AAP het verantwoord een continuïteitsreserve aan te houden ter hoogte van de maximale norm (1,5).

	2017	2016
	€	€
11. Reserve financiering activa doelstelling		
Saldo per 1 januari	10.772.907	10.482.495
Mutatie boekjaar	-533.549	290.412
Boekwaarde per 31 december	<u>10.239.358</u>	<u>10.772.907</u>

De reserve financiering activa doelstelling is een reserve ter grootte van de boekwaarde van de gebouwen voor de doelstelling per ultimo 2017 en is voor het eerst gevormd in 2009. Deze reserve is niet vrij besteedbaar voor AAP, omdat dit vermogen is vastgelegd in gebouwen voor de doelstelling.

	Innovaties	Herstel arbeidsvoor- waarden	Almere	Primadomus	Totaal
	€	€	€	€	€
12. Bestemmingsreserve					
Saldo per 1 januari 2017	0	0	246.546	336.000	582.546
Mutatie boekjaar	250.000	250.000	-99.546	200.000	600.454
Saldo per 31 december 2017	250.000	250.000	147.000	536.000	1.183.000

Innovaties

Het bestuur heeft een bestemmingsreserve gevormd voor innovaties om de impact van onze doelstelling te vergroten. Dit betreft innovaties op het gebied van Opvang & Rehabilitatie, Wetgeving & Beleid en (het herstel van) fondsenwerving.

Herstel arbeidsvoorwaarden

Het bestuur heeft een bestemmingsreserve gevormd om, conform de arbeidsvoorwaarden zoals beschreven in het beloningsbeleid (zie pag. 20), een eindejaarsuitkering uit te kunnen betalen aan het personeel in Almere.

Almere

Het bestuur heeft een bestemmingsreserve gevormd ten behoeve van toekomstige aanpassingen aan de gebouwen en aanschaf van inventaris in Almere.

Primadomus

Ten behoeve van de verdere ontwikkeling van de opvang, verzorging en herplaatsing van groepen dieren in de vestiging Primadomus heeft het bestuur een reserve gevormd voor toekomstige aanpassingen in gebouwen alsmede aanschaf van inventaris. Ook is een reserve gevormd voor het verbeteren van de energievoorziening. De capaciteit van de huidige zonnepanelen blijkt te laag, waardoor de generator te veel wordt ingezet. Dit budget kan ook worden gebruikt om geïnstalleerde systemen of gebouwen energie efficiënter te maken (dit geldt met name voor de twee oudste modulo's A en B), om daarmee de energiebehoefte te verlagen.

	Voorziening Jubileum	Voorziening Studiekosten	Totaal
	€	€	€
13. Voorzieningen			
Saldo per 1 januari 2017	39.934	28.060	67.994
Dotatie	10.992	0	10.992
	50.926	28.060	78.986
Onttrekking	-5.569	-12.512	-18.081
Vrijval	0	-15.548	-15.548
Saldo per 31 december 2017	45.357	0	45.357

Voorziening Jubileum

Van deze voorziening jubileumuitkering is een bedrag van € 40.403 als langlopend (langer dan een jaar) aan te merken.

Voorziening Studiekosten

Met ingang van 1-1-2017 gelden er andere regels met betrekking tot het vergoeden van studiekosten. Met als gevolg dat het niet meer mogelijk is om opleidingsbudgetten van voorgaande jaren op te sparen. Hierdoor is geen voorziening meer noodzakelijk.

14. KORTLOPENDE SCHULDEN

De kortlopende schulden hebben een resterende looptijd van korter dan een jaar. De reële waarde van de kortlopende schulden benadert de boekwaarde vanwege het kortlopende karakter ervan.

15. OVERLOPENDE PASSIVA

	31 dec. 2017	31 dec. 2016
	€	€
Bijdrage Nationale Postcode Loterij – project Born to be Wild	1.144.224	0
Vooruit ontvangen bedragen	181.410	209.150
Borg huizen en Blauwe Kantoor	12.164	6.744
	1.337.798	215.894

De vooruit ontvangen bedragen hebben betrekking op afgesloten contracten met betrekking tot de toekomstige opvang, verzorging en herplaatsing van proefdieren.

16. OVERIGE KORTLOPENDE SCHULDEN

	31 dec. 2017	31 dec. 2016
	€	€
Vakantiegeld en vakantiedagen	253.975	300.454
Nog te betalen kosten	32.894	49.893
Overige	49.596	19.375
	336.465	369.722

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Rechten

Nalatenschappen

Op basis van de nieuwe RJ650 dienen nalatenschappen met vruchtgebruik in bepaalde gevallen gewaardeerd te worden. Om dit te kunnen bepalen heeft Goede Doelen Nederland een handreiking gepubliceerd. Uit het toepassen van deze handreiking op de 8 aan AAP toegekende nalatenschappen waarbij sprake is van vruchtgebruik, is gebleken dat deze niet behoeven te worden gewaardeerd.

Pacht

In 2012 is met Staatsbosbeheer een pachtovereenkomst gesloten voor € 36.300 per jaar voor een periode van 30 jaar. Na een periode van 10 jaar kan de canon worden aangepast.

Opvang proefdieren

AAP heeft in opdracht van de Staat der Nederlanden de huisvesting en verzorging op zich genomen van 28 chimpansees welke proefdier zijn geweest in het Biomedical Primate Research Centre te Rijswijk. Het aantal te verzorgen dieren per ultimo 2017 is 26. In het Convenant zijn de overdracht, huisvesting, verzorging en behandeling van de chimpansees van het BPRC vastgelegd. Het Convenant is op 3 juni 2003 namens de Staat der Nederlanden ondertekend door de Minister van Onderwijs, Cultuur & Wetenschap (OCW) mede namens de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). De verwachting is dat de verzorging van deze chimpansees tot circa 2036 duurt. AAP verkrijgt van het ministerie van OCW hiervoor gedurende 30 jaar een vergoeding. Het complex is in 2006 in gebruik genomen.

Meerjarige financiële verplichtingen

Ultimo boekjaar zijn de contractuele verplichtingen als volgt te specificeren:

Te betalen:	
Binnen één jaar	522.267
Tussen één en vijf jaar	416.494
Meer dan vijf jaar	0
Totaal	<u><u>€ 938.761</u></u>

De vijf contracten die de grootste financiële impact hebben zijn: energiecontract, schoonmaakcontract, contract met betrekking tot afvoer afval, contract voor de implementatie van CRM-pakket en een samenwerkingscontract op Europees niveau.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

BATEN

	Realisatie 2017	Begroot 2017	Realisatie 2016
	€	€	€
17. Baten van particulieren			
Donaties	2.084.552	1.971.896	1.973.868
Legaten/nalatenschappen	2.040.778	1.736.000	2.576.148
Spaarproducten particulieren	439.345	510.000	429.429
Mailingen/ acties	121.793	503.000	233.725
Adopties particulier	504.210	450.000	377.066
Lijfrentescheking	276.556	270.000	275.500
Baten uit acties derden	40.002	25.000	8.094
Geormerkte donaties Almere	3.064	10.000	61.431
Geormerkte donaties Primadomus	0	10.000	61.168
	5.510.300	5.485.896	5.996.429
18. Baten van bedrijven			
Donaties	27.149	55.000	119.310
Bedrijfsadopties	22.307	15.000	17.767
Sponsoring in natura	25.976	25.000	25.000
Mailingen/acties	148	33.000	27.420
Incidentele sponsoring	0	0	512
Baten uit acties derden	689	0	0
	76.269	128.000	190.009
19. Baten van loterijorganisaties			
Nationale Postcode Loterij	690.776	500.000	500.000
	690.776	500.000	500.000
20. Baten van subsidies van overheden			
Ministerie van OCW, dekking exploitatiekosten	791.565	788.672	803.471
Europese subsidie	129.258	122.172	112.804
Gemeentelijke subsidie	3.200	0	25.937
	924.023	910.844	942.212
21. Baten van andere organisaties zonder winststreven			
Baten van andere organisaties zonder winststreven	126.279	105.000	0
	126.279	105.000	0

	Realisatie 2017	Begroot 2017	Realisatie 2016
	€	€	€
22. Baten als tegenprestatie voor levering producten en/of diensten			
Omzet artikelen	15.926	25.000	26.187
Declaratie verzorgingskosten	129.491	82.000	105.182
Educatie lidmaatschappen	23.980	15.000	24.998
Verhuur Blauwe Kantoor/Viscontistraat/beheerderswoning	25.789	23.600	29.544
	195.186	145.600	185.911
23. Overige baten			
Teruggaaf energiebelasting	21	5.000	20.363
Bedrijfskortingen	33.726	21.982	38.803
Overige baten	13.337	0	0
	47.084	26.982	59.166
Som van de baten	7.569.917	7.302.322	7.873.727
LASTEN			
	Realisatie 2017	Begroot 2017	Realisatie 2016
	€	€	€
24. Personeelskosten			
Salarissen	3.245.199	3.168.226	3.211.622
Sociale lasten	613.482	653.920	612.297
Pensioenlasten	293.054	278.132	275.752
Overige personeelskosten	293.165	499.185	436.508
	4.444.900	4.599.463	4.536.179
Loonkostensubsidies	-4.784	-4.680	-4.700
	4.440.116	4.594.783	4.531.479
Personeelsleden in aantallen			
Regulier betaalde medewerkers werkzaam in Nederland	95	91	93
Regulier betaalde medewerkers werkzaam buiten Nederland	22	23	21
I/d-regeling	1	1	1
	118	115	115
Personeelsleden in fulltime equivalenten			
Regulier betaalde medewerkers werkzaam in Nederland	71	68	70
Regulier betaalde medewerkers werkzaam buiten Nederland	18	18	16
I/d-regeling	1	1	1
	90	87	87

BEZOLDIGING DIRECTEUR/BESTUURDER

De Raad van Toezicht heeft het bezoldigingsbeleid, de hoogte van de directiebeloning en de hoogte van de andere bezoldigingscomponenten vastgesteld. Het beleid wordt periodiek geactualiseerd. De laatste evaluatie was in 2016. Bij de bepaling van het bezoldigingsbeleid en de vaststelling van de beloning volgt AAP de Regeling Beloning directeuren van goede doelen ten behoeve van besturen en raden van toezicht (zie www.goededoelennederland.nl). De regeling geeft aan de hand van zwaartecriteria een maximumnorm voor het jaarinkomen. De weging van de situatie bij AAP leidde tot een BSD-score van 465 punten met een maximaal jaarinkomen van € 129.559 (1 fte voor 12 maanden). De beloning van de directeur/bestuurder van € 101.250 (0,875 fte voor 12 maanden) blijft binnen het geldende maximum van € 113.364 (0,875 fte voor 12 maanden).

Bezoldiging bestuur

Naam	David van Gennepe
Functie	Directeur / bestuurder
Dienstverband	
Aard (looptijd)	onbepaald
Uren	35,00
Parttime percentage	87,5%
Periode	1 januari - 31 december
Bezoldiging (€)	
Jaarinkomen	
bruto loon/salaris	69.897
vakantiegeld	5.592
eindejaarsuitkering	1.398
jubileumuitkering	0
variabel jaarinkomen	0
	<hr/>
	76.887
SV lasten (werkgeversdeel)	9.486
Belastbare vergoedingen/bijtellings	0
Pensioenlasten (werkgeversdeel)	14.877
Overige beloningen op termijn	0
Uitkeringen beëindiging dienstverband	0
	<hr/>
Totaal 2017	101.250
	<hr/> <hr/>
Totaal 2016	99.735

SPECIFICATIE EN VERDELING KOSTEN NAAR BESTEMMING 2017

DOELSTELLING

Opvang, verzorging en herplaatsing

LASTEN	Almere	Primadomus	Wetgeving en beleid
	€	€	€
Publiciteit en communicatie	17.600	13.652	497.308
Personeelskosten	2.025.717	1.129.892	457.921
Opvang en rehabilitatie	375.333	158.645	0
Huisvestingskosten	227.035	199.874	51.322
Kantoor- en algemene kosten	197.159	109.376	44.568
Kosten Raad van Toezicht			
Afschrijving en rente	437.250	318.817	16.581
Totaal	3.280.094	1.930.257	1.067.701

Toelichting op kostenverdeling

De kosten van de werkorganisatie worden toegerekend op basis van een verdeelsleutel die is gebaseerd op de tijdsbesteding van contractueel gebonden medewerkers. AAP kiest ervoor deze verdeelsleutel, daar waar kosten niet direct kunnen worden toegewezen, consistent toe te passen op de toerekening van alle kosten.

<u>Wervings- kosten</u>	<u>Beheer en administratie</u>	<u>Realisatie 2017</u>	<u>Begroot 2017</u>	<u>Realisatie 2016</u>
€		€	€	€
358.983	0	887.543	857.633	923.930
543.296	283.290	4.440.116	4.594.782	4.531.479
0	0	533.978	532.466	473.070
60.891	31.750	570.873	508.227	605.851
52.878	26.531	430.512	525.237	412.236
	1.041	1.041	3.000	1.497
19.673	10.258	802.579	820.643	735.762
<u>1.035.720</u>	<u>352.870</u>	<u>7.666.641</u>	<u>7.841.989</u>	<u>7.683.827</u>

KENGETALLEN

	<u>Realisatie 2017</u>	<u>Begroot 2017</u>	<u>Realisatie 2016</u>
A. Besteed aan doelstelling in procenten van de baten	82,9%	87,6%	78,7%
B. Wervingskosten in procenten van de som van de geworven baten	14,1%	14,8%	14,4%
C. Kosten beheer en administratie in procenten van de som der lasten	4,6%	5,0%	5,0%
D. Besteed aan doelstelling in procenten van de som der lasten	81,9%	81,5%	80,7%

- A. Het kengetal besteed aan de doelstelling in procenten van de baten is lager dan begroot, omdat de bestedingen lager zijn dan begroot en de baten hoger dan begroot (door hogere baten van loterijorganisaties).
- B. Het kengetal wervingskosten in procenten van de som van de geworven baten is lager dan begroot door hogere geworven baten in combinatie met lagere gerealiseerde wervingskosten dan begroot. De geworven baten zijn hoger door hogere baten van loterijorganisaties. De werkelijke wervingskosten zijn lager doordat in 2017 niet alle fondswervende budgetten zijn verbruikt.
- C. De beheer- en administratiekosten worden uitgedrukt als percentage van de totale lasten. De kosten van beheer en administratie zijn in vergelijking met 2016 meer gedaald dan de totale kosten. Daarom daalt dit kengetal ten opzichte van 2016.
- D. Het totaal van de bestedingen aan de doelstelling wordt uitgedrukt als percentage van de som der lasten. In 2017 zijn zowel de bestedingen aan de doelstelling als de totale som der lasten lager begroot.

RESULTAAT SPAAR- EN BELEGGINGSVORMEN

	2017	2016	2015	2014	2013
	€	€	€	€	€
Beleggingen					
Dividend	6.448	6.232	10.235	13.458	25.136
Gerealiseerd koersresultaat	0	0	-866	-1.758	-4.757
Ongerealiseerd koersresultaat	-6.902	175	-312	16.503	-12.238
Bruto beleggingsresultaat	-454	6.407	9.057	28.203	8.141
Kosten beleggingen	2.139	4.684	3.731	3.064	2.016
Netto beleggingsresultaat	-2.593	1.723	5.326	25.139	6.125
Rendement beleggingen					
Gemiddeld rendement per jaar	-1,26%	0,88%	2,20%	7,68%	1,23%
Netto resultaat liquide middelen					
Spaarrekeningen en deposito's	8.253	20.383	43.959	85.456	107.467
Gemiddelde rendement beleggingen 2013-2017 in %		2,15%			
Gemiddelde rendement beleggingen 2013-2017 in €		7.144			
Gemiddeld netto resultaat liquide middelen 2013-2017 in €		53.104			

VERSCHILLENANALYSE

Toelichting op de balanspositie 2017 versus 2016

Ten opzichte van vorig jaar is de balanspositie gestegen. De toename wordt voor een groot deel veroorzaakt door een stijging in de liquide middelen. Begin 2017 heeft AAP een projectbijdrage van € 1.335.000 van de Nationale Postcode Loterij ontvangen voor het project "Born to be Wild".

Verder een afname van de post materiële vaste activa door het plaatsvinden van de reguliere jaarlijkse afschrijvingen. De post vorderingen is lager door het afnemen van het bedrag aan nog te ontvangen nalatenschappen en legaten. Aan de passivazijde dalen de reserves voornamelijk door het afnemen van de post reserve financiering activa doelstelling vanwege de afschrijvingen.

In 2017 heeft zich een stelselwijziging voorgedaan. Deze betreft de baat van de Nationale Postcode Loterij (NPL). Onder de nieuwe RJ650 verantwoord AAP deze baat in het jaar waarin deze is toegezegd. Per jaareinde wordt een vordering opgenomen voor de bijdrage die de NPL heeft toegezegd over het boekjaar en waarvan het precieze bedrag vastgesteld wordt binnen enkele maanden na afloop van het boekjaar. Er heeft een herrekening plaatsgevonden van het eigen vermogen eind 2016 van € 500.000. De continuïteitsreserve ultimo 2016 is € 500.000 hoger dan vermeld in de jaarrekening 2016. De balanspositie 2017 geeft aan dat AAP over een gezonde continuïteitsreserve beschikt.

Toelichting op realisatie 2017 ten opzichte van de begroting 2017

De financiële steun voor het project Born to be Wild is in februari 2017 toegekend aan AAP. Een bedrag van € 1.335.000 is hiervoor ontvangen van de Nationale Postcode Loterij. In de begroting 2017 is geen rekening gehouden met het project, omdat het niet zeker was dat de projectaanvraag gehonoreerd zou worden. De afwijking tussen de realisatie en de begroting 2017 bevat dus in ieder geval de kosten en de opbrengsten van dit project. In de post baten van loterijorganisaties is een bedrag van € 190.776 vrijgevallen voor het project Born to be Wild. Verder zit er voor het project een bedrag van € 16.603 in de post overige baten. Totale baten van het project zijn € 207.379. De kosten voor Born to be Wild in 2017 bedroegen € 207.379. Qua resultaat loopt het project dus neutraal door de staat van baten en lasten van AAP.

Het resultaat 2017 is beter dan begroot. Dit komt enerzijds door hogere baten (totaal € 260.840) dan begroot en anderzijds door lagere lasten (totaal € 175.347) dan begroot. De baten zijn voornamelijk hoger door hogere baten van loterijorganisaties. De lasten zijn totaal lager dan begroot en onderschrijden op alle categorieën behalve op de huisvestingskosten en op het project Born to be Wild. De huisvestingskosten overschrijden de begroting doordat de grens tot activeren is verhoogd van € 5.000 naar € 25.000, hierdoor zijn beoogde investeringen direct in de kosten verwerkt.

Toelichting op realisatie 2017 ten opzichte realisatie 2016

In 2017 zijn de baten in totaliteit lager dan in 2016. Met name de baten van particulieren zijn in 2017 lager door lagere baten uit nalatenschappen. De baten van loterijorganisaties zijn hoger door baten uit het project Born to be Wild in 2017.

De som van de lasten in 2017 is vergelijkbaar met 2016, ondanks de kosten voor het project van Born to be Wild van € 207.379.

Toelichting op het kasstroomoverzicht 2017

De kasstroom uit operationele activiteiten is in 2017 is met name hoger door een ontvangen projectbijdrage van € 1.335.000 van de Nationale Postcode Loterij. Deze projectbijdrage zal in de periode 2017-2020 besteed gaan worden. De kasstroom uit investeringsactiviteiten is lager dan begroot, omdat een investering deels is doorgeschoven naar 2018. De netto kasstroom is met name positief door de incidentele projectbijdrage. Samenvattend heeft dit een stijgend saldo van de liquide middelen ten opzichte van 2016 tot gevolg.

Almere, 22 maart 2018

*Directeur / bestuurder
D.R.O. van Gennep*

OVERIGE GEGEVENS

STATUTAIRE REGELING INZAKE DE WINSTBESTEMMING

Een eventueel overschot aan het einde van het boekjaar zal in de volgende jaren worden aangewend binnen de doelstelling van de stichting. Een voorstel hiertoe wordt gedaan door het bestuur en goedgekeurd door de Raad van Toezicht.

VOORSTEL RESULTAATBESTEMMING

De bestemmingsreserve Almere wordt verlaagd maar aangehouden voor toekomstige investeringen voor de instandhouding van gebouwen en inventaris. Er worden 2 nieuwe bestemmingsreserves (innovaties en herstel arbeidsvoorwaarden) gevormd alsmede een toevoeging gedaan aan de bestemmingsreserve Primadomus. Het negatieve resultaat van € 88.926 en de mutatie op de reserve financiering activa doelstelling (door afschrijvingen op gebouwen) worden verrekend met de continuïteitsreserve (zie pagina 56 en verder in het jaarverslag).

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Voor zover bekend zijn er geen gebeurtenissen na balansdatum die het vermelden waard zijn.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de raad van toezicht en het bestuur van Stichting AAP, Opvang voor Uitheemse Dieren.

A. VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN JAARREKENING 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Stichting AAP, Opvang voor Uitheemse Dieren (hierna: AAP) te Almere gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting AAP per 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende Organisaties.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2017;
2. de staat van baten en lasten over 2017; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van AAP zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het voorwoord raad van toezicht
- het bestuursverslag;
- de verantwoording raad van toezicht
- de overige gegevens
- de exploitatiebegroting 2018

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening. Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag, in overeenstemming met RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende Organisaties.

C. BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende Organisaties. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen, of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de organisatie.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid

in geschrijfte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is, tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze controleverklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amsterdam, 22 maart 2018

Dubois & Co. Registeraccountants

J.J.M. Huijbregts RA

EXPLOITATIEBEGROTING 2018

EXPLOITATIEBEGROTING 2018

(op basis van nieuwe richtlijn RJ650 per 1-1-2017)

	Begroting 2018	Realisatie 2017
	€	€
BATEN		
Baten van particulieren	5.251.000	5.510.300
Baten van bedrijven	120.000	76.269
Baten van loterijorganisaties	995.047	690.776
Baten van subsidies van overheden	883.606	924.023
Baten van andere organisaties zonder winststreven	120.000	126.279
Som van geworven baten	7.369.653	7.327.647
Baten als tegenprestatie voor levering producten en/of diensten	147.300	195.186
Overige baten	37.182	47.084
Som van baten	7.554.135	7.569.917
Besteed aan doelstellingen		
Doelstelling opvang, verzorging en herplaatsing Almere	3.368.601	3.280.094
Doelstelling opvang, verzorging en herplaatsing Primadomus	2.038.340	1.930.257
Wetgeving en beleid	1.342.349	1.067.701
	6.749.290	6.278.052
Wervingskosten	1.087.688	1.035.720
Kosten beheer en administratie	367.079	352.870
Som der lasten	8.204.057	7.666.641
Saldo vóór financiële baten en lasten	-649.922	-96.724
Saldo financiële baten en lasten	10.775	7.798
Resultaat	-639.147	-88.926

KENGETALLEN

	<u>Begroting 2018</u>	<u>Realisatie 2017</u>
A. Besteed aan doelstelling in procenten van de som van de baten	89,3%	82,9%
B. Wervingskosten in procenten van de som van de geworven baten	14,8%	14,1%
C. Kosten beheer en administratie in procenten van de som der lasten	4,5%	4,6%
D. Besteed aan doelstelling in procenten van de som der lasten	82,3%	81,9%

In 2018 is voor een bedrag van € 71.000 aan investeringen aan bedrijfsmiddelen voorzien.

In 2017 is een groter bedrag aan nalatenschappen ontvangen dan verwacht, voor 2018 blijven we deze baten conservatief begroten. Daarom zijn de totale baten van particulieren lager begroot dan de realisatie in 2017. De totale som der lasten zal naar verwachting in 2018 toenemen ten opzichte van 2017 met name als gevolg van indexering van salarissen.

In het jaarverslag wordt onder Blik op de toekomst nadere toelichting gegeven op de begroting 2018.

